

Załącznik
do uchwały nr 36
Rady Ministrów
z dnia 5 kwietnia 2011 r.

RADA MINISTRÓW

**WIELOLETNI
PLAN FINANSOWY
PAŃSTWA
2011–2014**

Warszawa, kwiecień 2011 r.

SPIS TREŚCI:

WSTĘP	3
ROZDZIAŁ I: CELE POLITYKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ PAŃSTWA	4
1.1. Nowy model zarządzania rozwojem kraju.....	4
1.2. Filary rozwoju i obszary strategiczne	5
1.3. Priorytety rozwojowe.....	6
ROZDZIAŁ II: CELE POLITYKI FISKALNEJ PAŃSTWA	8
2.1. Polityka fiskalna w latach 2011-2014.....	8
2.2. Zmiany w systemie podatkowym w latach 2011-2014.....	9
2.3. Konsolidacja i reformy finansów publicznych w latach 2011-2014	10
ROZDZIAŁ III: SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA	13
ROZDZIAŁ IV: BUDŻET PAŃSTWA W LATACH 2011-2014	15
4.1. Prognoza dochodów budżetu państwa	15
4.2. Wydatki budżetu państwa	16
4.3. Deficyt budżetu państwa.....	17
ROZDZIAŁ V: BUDŻET ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W LATACH 2011-2014	18
ROZDZIAŁ VI: PRZYCHODY I ROZCHODY BUDŻETU PAŃSTWA	20
ROZDZIAŁ VII: SEKTOR FINANSÓW PUBLICZNYCH W LATACH 2011-2014	21
ROZDZIAŁ VIII: PAŃSTWOWY DŁUG PUBLICZNY	23
ZAŁĄCZNIK: WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA WEDŁUG FUNKCJI NA LATA 2011-2014	24

WSTĘP

Doświadczenia ostatniego kryzysu finansowego pokazały, że Polska gospodarka jest relatywnie odporna na skutki zewnętrznych wstrząsów.

Wraz z ożywieniem w handlu światowym i poprawą koniunktury u głównych partnerów handlowych Polski, w tym Niemiec, gdzie wzrost PKB w 2010 r. (3,6%) był najwyższy od początku lat dziewięćdziesiątych, wzrost PKB w Polsce przyspieszył w ub.r. do 3,8%. Głównym czynnikiem wzrostu był popyt krajowy, w tym konsumpcja gospodarstw domowych i przyrost rzeczowych środków obrotowych. Przewiduje się, że w roku bieżącym realne tempo wzrostu gospodarczego w Polsce będzie jeszcze wyższe i wyniesie 4,0%. Wyższy wzrost PKB związany będzie m.in. z planowanym znaczącym zwiększeniem wykorzystania środków unijnych przeznaczonych na budowę infrastruktury oraz z oczekiwaną stopniową odbudową inwestycji sektora prywatnego.

Wśród czynników, które przyczyniły się do bardzo dobrych wyników gospodarki polskiej na tle innych krajów należy wymienić silny impuls fiskalny w postaci znacznej redukcji klina podatkowego oraz wprowadzenia dodatkowych ulg podatkowych zwiększających dochody do dyspozycji gospodarstw domowych (ulga na dzieci). Z jednej strony, powyższe zmiany, wspierając popyt konsumpcyjny, pomogły istotnie ograniczyć skalę spowolnienia gospodarczego wynikającego z kryzysu światowego. Z drugiej strony, impuls fiskalny znalazł odzwierciedlenie w znaczącym wzroście deficytu strukturalnego, który, zgodnie z szacunkami, w latach 2009 i 2010 utrzymuje się na poziomie powyżej 7,0% PKB.

Wysoki deficyt strukturalny jest poważnym zagrożeniem dla stabilności wzrostu gospodarczego w kolejnych latach. W istotnym zakresie ogranicza on potencjalną przestrzeń dla działania automatycznych stabilizatorów koniunktury oraz dyskrecjonalnych działań polityki fiskalnej mających na celu łagodzenie skutków przyszłych kryzysów gospodarczych.

Konsekwencją przekroczenia przez deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych jeszcze w 2008 r. wartości referencyjnej 3,0% PKB było podjęcie przez Radę Ecofin decyzji o istnieniu w Polsce nadmiernego deficytu i wydanie zaleceń dotyczących jego redukcji. Wysoki poziom deficytu nie jest jednak wyłącznie polskim problemem. Działania antykryzysowe podejmowane w wielu państwach oraz bezpośrednio skutki ograniczenia aktywności ekonomicznej sektora prywatnego sprawiły, że obecnie w wielu krajach, zarówno rozwijających się jak i rozwiniętych, odnotowano znaczny wzrost nierównowagi

finansów publicznych – w aż 24 z 27 państw UE stwierdzono istnienie nadmiernego deficytu.

Zgodnie z zaleceniami KE, Polska powinna do 2012 r. zredukować nadmierny deficyt w sposób wiarygodny i trwały. Powyższy cel jest wpisany w szereg działań naprawczych i stabilizacyjnych związanych z prowadzoną w Polsce konsolidacją finansów publicznych. Wprowadzona w 2011 r. nowelizacja ustawy o finansach publicznych zawiera mechanizmy, które ograniczają wzrost wydatków sektora rządowego i samorządowego. Zmniejszenie relacji wydatków publicznych w stosunku do PKB oraz zmiana struktury tych wydatków będzie efektem m.in. działania wydatkowej reguły dyscyplinującej, odnoszącej się do wydatków dyskrecjonalnych i nowych wydatków prawnie zdeterminowanych (tzw. sztywnych). Reguła pozwala na maksymalny wzrost tej grupy wydatków o 1% w ujęciu realnym. Redukcji wydatków sprzyjać ma też obowiązek lokowania wolnych środków przez niektóre jednostki sektora w formie depozytu u Ministra Finansów, co znacznie ograniczy koszty związane z zarządzaniem bieżącą płynnością sektora. Rząd pracuje również nad propozycjami zmierzającymi do racjonalizacji innych wydatków poszczególnych jednostek sektora, m.in. realizując zadanie związane z przeglądem wydatków. Wnioski z tego przeglądu pozwolą zwiększyć efektywność i poprawić zasadność wydawania środków budżetowych, a sam proces jest bezprecedensowym w historii polskich finansów publicznych przykładem audytu wewnętrznego prowadzonego na tak szeroką skalę.

Realizacja zaplanowanej konsolidacji fiskalnej wzmocni wiarygodność i fundamenty polskiej gospodarki. Pozwoli również na uniknięcie ryzyka związanego z przekroczeniem przed dług publiczny drugiego progu ostrożnościowego (55% PKB). Potencjalne przekroczenie tego poziomu wiązałoby się z koniecznością uruchomienia sankcji wynikających z ustawy o finansach publicznych. Niemniej w horyzoncie Wieloletniego Planu Finansowego Państwa (WFPF) nie przewiduje się, aby dług publiczny był wyższy niż 55% PKB. Co więcej, w całym tym okresie przewiduje się stopniowe obniżenie powyższej relacji do ok. 50% w 2014 r. Oznacza to równocześnie, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych (liczonego według metodyki stosowanej w ramach procedury nadmiernego deficytu) do PKB nie przekroczy progu 60%, który w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej przewidziano jako referencyjny dla krajów członkowskich UE.

ROZDZIAŁ I

Cele polityki społeczno-gospodarczej państwa

1.1. Nowy model zarządzania rozwojem kraju

Nowy model zarządzania rozwojem kraju różni się od dotychczasowych rozwiązań przede wszystkim:

- zintegrowanym, ponadsektorowym podejściem do problemów społeczno-gospodarczych, scalającym różne aspekty tych problemów i podkreślającym potrzebę skoordynowanych działań po stronie administracji,
- długookresowym, międzypokoleniowym horyzontem czasowym wybiegającym poza siedmioletnie ramy planistyczne Unii Europejskiej.

Ramę nowego modelu zarządzania rozwojem kraju stanowi Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju oraz Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju i Plan Zagospodarowania Przestrzennego Kraju (por. rys. poniżej). W tak zdefiniowanych granicach mieścić się

będzie Średniokresowa Strategia Rozwoju Kraju z 10-letnim horyzontem czasowym, w korelacji z europejskim dokumentem programowym „Europa 2020”, oraz 9 zintegrowanymi strategiami dotyczącymi: Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwa Energetycznego i Środowiska, Rozwoju Regionalnego, Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Rozwoju Kapitału Społecznego, Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa, Sprawnego Państwa oraz Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego. Ważnym elementem porządku planowania strategicznego w odniesieniu do dokumentu „EU 2020” jest Krajowy Program Reform, a także cyklicznie aktualizowane: Wieloletni Plan Finansowy Państwa oraz Aktualizacja Programu Konwergencji.

Rysunek: Nowy model zarządzania rozwojem kraju

Istotą nowego modelu, zaprezentowanego w „Założeniach systemu zarządzania rozwojem Polski”¹ oraz w „Planie uporządkowania strategii rozwoju”², jest odejście od wąskiego i sektorowego tworzenia strategii – na rzecz integracji obszarów, przenikania się wielu zjawisk i problemów, uzyskania synergii w wyborze najbardziej

1.2. Filary rozwoju i obszary strategiczne

Realizacja strategicznego celu rozwojowego będzie następowała dzięki trzem filarom zadaniowym:

- **Innowacyjności (modernizacji)**
- **Terytorialnie zrównoważonego rozwoju**
- **Efektywności**

W ramach **filara innowacyjności** najważniejsze znaczenie ma tworzenie nowych przewag konkurencyjnych w oparciu o wzmocnienie kapitału ludzkiego, społecznego, podstaw szybkiego wzrostu po etapie konsolidacji finansów publicznych, ograniczenia deficytu budżetowego oraz zmniejszenie długu publicznego. Kluczowe jest uruchomienie silnego potencjału innowacyjnego, dzięki któremu zbudowana zostanie większa konkurencyjność nie tylko w gospodarce, ale także w innych obszarach życia społecznego, oparta na indywidualnej i zbiorowej kreatywności ludzi i rozwoju innowacyjnej, nowoczesnej przedsiębiorczości w Polsce.

Dla filara terytorialnie zrównoważonego rozwoju kluczowe są działania ukierunkowane na równoważenie rozwoju terytorialnego oraz wyrównywanie szans w ramach polityki spójności społecznej, w celu budowy potencjału konkurencyjności Polski i polskiej gospodarki.

W tym filarze działania do podjęcia w horyzoncie czasowym Wieloletniego Planu Finansowego Państwa obejmują przede wszystkim wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów. Wsparciem rozwoju regionalnego będzie także zwiększenie dostępności obsługi transportowej dla ludności i gospodarki poprzez kontynuację inwestycji infrastrukturalnych.

Filar efektywności, skupiony na zadaniach „sprawnego, pomocnego państwa” jest istotnym dopełnieniem, obok obszaru terytorialnie zrównoważonego rozwoju i innowacyjności, warunków potrzebnych dla osiągnięcia celu poprawy jakości życia.

Najważniejsze działania rozwojowe w ramach filaru efektywności w perspektywie lat 2014 i 2015 obejmować będą w obszarze sprawnego państwa wykorzystanie istniejących rezerw w zakresie podniesienia efektywności

efektywnych i adekwatnych narzędzi prowadzących do osiągnięcia spójnych celów.

¹ Przyjęte przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r.

² Przyjęty przez Radę Ministrów 24 listopada 2009 r. – reasumpcja decyzji z 10 marca 2010 r.

działania instytucji państwowych w celu zwiększenia jakości i dostępności usług publicznych oraz podniesienia jakości wymiaru sprawiedliwości. Rozwój gospodarczy oparty na wiedzy i innowacji oraz sprzyjający włączeniu społecznemu i równoważeniu różnic wymaga jak najwyższego społecznego kapitału rozwoju i poziomu zaufania. Dlatego istotnym zadaniem będzie zwiększanie kompetencji społecznych, kulturowych, obywatelskich oraz informacyjnych, a także poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne. Uzupełnieniem tych działań będzie rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Na podstawie rezultatów dotychczasowych prac nad nowymi dokumentami strategicznymi najważniejszymi obszarami rozwojowymi są: 1. Polska Cyfrowa, 2. Kreatywność i innowacyjna gospodarka, 3. Kapitał ludzki, 4. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko, 5. Rozwój regionalny, 6. Rozwój rolnictwa i wsi, 7. Transport, 8. Kapitał społeczny, 9. Sprawne państwo, 10. Bezpieczeństwo narodowe.

Obszaram strategicznym przyporządkowane zostały zintegrowane strategie rozwoju uszczegółowiające cele i kierunki interwencji państwa w tym obszarze:

- 1) Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki (SIEG) – strategia dominująca dla obszaru Kreatywność i innowacyjna gospodarka;
- 2) Strategia rozwoju kapitału ludzkiego (SRKL) – strategia dominująca dla obszaru Kapitał ludzki;
- 3) Strategia bezpieczeństwo energetyczne i środowisko (BEIŚ) – strategia dominująca dla obszaru Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko;
- 4) Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010-2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie (KSRR) – strategia dominująca dla obszaru Rozwój regionalny;
- 5) Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa (SZRWRiR) – strategia dominująca dla obszaru Rozwój rolnictwa i wsi;

- 6) Strategia rozwoju transportu (SRT) – strategia dominująca dla obszaru Transport;
- 7) Strategia rozwoju kapitału społecznego (SRKS) – strategia dominująca dla obszaru Kapitał społeczny;
- 8) Strategia sprawne państwo (SSP) – strategia dominująca dla obszaru Sprawne państwo;
- 9) Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej (SRsBN) –

strategia dominująca dla obszaru Bezpieczeństwo narodowe.

Dziesiątym obszarem strategicznym jest Polska cyfrowa – jest to obszar, który ze względu na swój przekrojowy charakter jest uwzględniony we wszystkich strategiach.

1.3. Priorytety rozwojowe

W każdym z obszarów strategicznych określone zostały priorytety rozwojowe łączące cele zawarte w dokumentach strategicznych z wieloletnim planowaniem wydatków państwa na lata 2011-2014.

Priorytety rozwojowe mają charakter wieloletni i realizowane są przez różne funkcje rozwojowe państwa i określone w ich ramach zadania. W poniższej tabeli przedstawione zostały obszary strategiczne i priorytety rozwojowe wraz z przyporządkowaniem dominujących w ich realizacji funkcji Wieloletniego Planu Finansowego Państwa 2011-2014. Należy podkreślić, że część z funkcji realizuje jednocześnie kilka priorytetów rozwojowych. Jednocześnie można wyszczególnić tzw. funkcje stałe państwa. W szczególności do funkcji stałych państwa zaliczyć należy:

- o Funkcja 1. Zarządzanie państwem;
- o Funkcja 4. Zarządzanie finansami państwa;
- o Funkcja 5. Ochrona praw i interesów Skarbu Państwa;

- o Funkcja 11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic;
- o Funkcja 15. Polityka zagraniczna;
- o Funkcja 22. Planowanie strategiczne.

Należy także podkreślić, że zarówno funkcje przyporządkowane do priorytetów rozwojowych, jak i funkcje stałe państwa mogą mieć w swoim zakresie cele i zadania o odmiennym charakterze. Przykładowo, w ramach Funkcji 11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic można odnaleźć aspekt rozwojowy polegający na wzmocnieniu potencjału bezpieczeństwa narodowego. W ramach Funkcji 9. Kultura i dziedzictwo narodowe można odnaleźć aspekt stałego działania państwa uwzględniony w związanym z tą funkcją celem: Ochrona i poprawa stanu zachowania dziedzictwa narodowego.

Tabela. Obszary strategiczne, dominujące strategie zintegrowane i priorytety rozwojowe wraz z przyporządkowaniem dominujących w ich realizacji funkcji Wieloletniego Planu Finansowego Państwa

OBSZARY STRATEGICZNE	STRATEGIA	PRIORYTETY ROZWOJOWE	DOMINUJĄCE FUNKCJE KORESPONDUJĄCE Z PRIORYTETEM
POLSKA CYFROWA	–	Zapewnienie dostępu cyfrowego poprzez infrastrukturę, kompetencje i otwarte zasoby	Funkcja 6. Polityka gospodarcza kraju
KREATYWNOŚĆ I INNOWACYJNA GOSPODARKA	SIEG	Poprawa warunków makroekonomicznych	Funkcja 6. Polityka gospodarcza kraju
		Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości oraz tworzenia nowych miejsc pracy	Funkcja 6. Polityka gospodarcza kraju
		Stymulowanie innowacyjności w gospodarce	Funkcja 10. Nauka polska
		Wzmocnienie konkurencyjności gospodarki i nauki polskiej w skali międzynarodowej	Funkcja 10. Nauka polska
KAPITAŁ LUDZKI	SRKL	Podniesienie kompetencji i kwalifikacji poprzez poprawę dostępności i jakości edukacji	Funkcja 3. Edukacja, wychowanie i opieka
		Wspieranie aktywności zawodowej oraz wykorzystanie potencjału demograficznego	Funkcja 7. Gospodarka przestrzenna, budownictwo i mieszkalnictwo Funkcja 14. Rynek pracy
		Poprawa spójności społecznej poprzez ukierunkowanie polityki społecznej na ograniczenie deficytów i dysfunkcji oraz ich konsekwencji	Funkcja 13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny

		Poprawa stanu zdrowia społeczeństwa	Funkcja 8. Kultura fizyczna i sport Funkcja 20. Zdrowie
BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE I ŚRODOWISKO	BEIŚ	Stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zapewniającego bezpieczeństwo energetyczne oraz rozwoju efektywnej energetycznie gospodarki	Funkcja 6. Polityka gospodarcza kraju
		Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska i poprawa jego stanu	Funkcja 12. Środowisko
ROZWÓJ REGIONALNY	KSRR	Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów, m.in. poprzez wzmacnianie potencjału rozwojowego metropolii i ośrodków regionalnych	Funkcja 17. Równomierny rozwój kraju
		Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne	Funkcja 16. Sprawy obywatelskie
		Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego, przy jednoczesnym usprawnieniu procesów komunikacji społecznej	Funkcja 9. Kultura i dziedzictwo narodowe
ROZWÓJ ROLNICTWA i WSI	SZRWRiR	Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów	Funkcja 21. Polityka rolna i rybacka
TRANSPORT	SRT	Sprawną budowa i modernizacja infrastruktury transportowej stanowiącej element zintegrowanego systemu w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym	Funkcja 19. Infrastruktura transportowa
		Zwiększenie dostępności obsługi transportowej dla ludności i gospodarki	Funkcja 19. Infrastruktura transportowa
		Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu	Funkcja 19. Infrastruktura transportowa
KAPITAŁ SPOŁECZNY	SRKS	Zwiększanie kompetencji społecznych, kulturowych, obywatelskich oraz informacyjnych	Funkcja 3. Edukacja, wychowanie i opieka
		Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne	Funkcja 16. Sprawy obywatelskie
		Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego, przy jednoczesnym usprawnieniu procesów komunikacji społecznej	Funkcja 9. Kultura i dziedzictwo narodowe
SPRAWNE PAŃSTWO	SSP	Wzmocnienie systemu instytucjonalnego państwa	Funkcja 15. Polityka zagraniczna Funkcja 16. Sprawy obywatelskie
		Zapewnienie wysokiej jakości i dostępności usług publicznych	Funkcja 16. Sprawy obywatelskie
		Wzmocnienie systemu bezpieczeństwa publicznego	Funkcja 2. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny
		Zwiększenie jakości i efektywności funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości	Funkcja 18. Sprawiedliwość
BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE	SRSBN	Wzmacnianie potencjału bezpieczeństwa narodowego	Funkcja 11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic Funkcja 15. Polityka zagraniczna

ROZDZIAŁ II

Cele polityki fiskalnej państwa

2.1. Polityka fiskalna w latach 2011-2014

Spowolnienie gospodarcze wynikające z globalnych zjawisk ekonomicznych ostatnich lat uwypukliło słabości zarządzania gospodarczego na poziomie Unii Europejskiej. W dyskusjach dotyczących niezbędnej poprawy koordynacji polityki gospodarczej skoncentrowano się na rozwiązaniach, których implementacja nie wymagałaby wprowadzenia zmian traktatowych. Potrzeba wzmocnienia nadzoru budżetowego i makroekonomicznego w celu zapobieżenia istotnym problemom fiskalnym i strukturalnym nie ogranicza się do strefy euro – podejmowane inicjatywy obejmują swym zasięgiem całą Unię Europejską.

W dniu 15 marca 2011 r. Rada Ecofin uzgodniła projekt zmian Paktu Stabilności i Wzrostu. Wszystkie państwa członkowskie zgodziły się m.in. na: silniejsze egzekwowanie obowiązku osiągania przez kraje ich średniookresowych celów budżetowych, przyznanie większego znaczenia długowi publicznemu w ramach procedury nadmiernego deficytu, zwiększenie sankcji dla krajów strefy euro za nieprzestrzeganie rekomendacji Rady w ramach wspomnianej procedury.

Rada przyjęła jednocześnie projekt dyrektywy określającej minimalne wymogi dla krajowych ram budżetowych. Dyrektywa wymaga m.in.: większej przejrzystości krajowych systemów statystycznych, posiadania przez każde państwo reguł fiskalnych spójnych z realizacją zobowiązań wynikających z Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (przestrzeganie wartości referencyjnych dla deficytu i długu, odpowiednio 3% PKB i 60% PKB; przyjęcie wieloletniego planowania budżetowego).

Oczekuje się, że zmiana Paktu Stabilności i Wzrostu oraz dyrektywa Rady wejdą w życie jeszcze w 2011 r.

Polityka fiskalna w Polsce prowadzona jest w ramach instytucjonalnych, na które, poza regulacjami ponadnarodowymi, składają się regulacje krajowe, w których najważniejszą regułą fiskalną jest tzw. reguła zadłużenia, ujęta w dwóch aktach prawnych – Konstytucji RP oraz ustawie o finansach publicznych. Obecnie w Polsce trwają prace nad wzmocnieniem systemu krajowych ram fiskalnych.

Aktualna sytuacja finansów publicznych w Polsce w dalszym ciągu charakteryzuje się znaczącą nierównowagą. W rezultacie, ważnym zadaniem władz publicznych w najbliższym okresie jest podjęcie działań prowadzących do zmniejszenia strukturalnego deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do poziomu średniookresowego celu budżetowego

(MTO; -1% PKB). Jest to niezbędne dla zapewnienia długookresowej stabilności finansów publicznych.

Różne akty prawne przewidują w 2011 r. także działania na rzecz wzmocnienia strony dochodowej. Obejmują one: wprowadzenie obowiązkowych kas fiskalnych dla prawników i lekarzy prowadzących własne praktyki, zacieśnienie regulacji dotyczących zwrotu podatku VAT naliczonego przy nabyciu samochodów służbowych i paliwa do tych samochodów, zniesienie obniżonej stawki podatku akcyzowego na biopaliwa (od maja br.)

Dodatkowo, zgodnie z ustawą z dnia 26 listopada 2010 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej na 2011 r. (tzw. ustawą okołobudżetową), zmniejszona została wysokość zasiłku pogrzebowego oraz zamrożony został fundusz wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej. Powyższa ustawa wprowadziła również tymczasowe (na 3 lata, tj. od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2013 r.) podwyższenie stawek VAT o 1 p.p. Wyjątek stanowią stawki na część towarów żywnościowych – tj. chleb, nabiał, przetwory mięsne, soki oraz produkty zbożowe (mąka, kasza, makaron) – które zostały obniżone z 7% do 5%.

Z dniem 1 stycznia br. zaczęła obowiązywać część zmian wprowadzonych do ustawy o finansach publicznych w 2009 r. oraz nowe regulacje przyjęte w końcu ubiegłego roku. Zmiany te oznaczają wdrożenie m.in.:

- wydatkowej reguły dyscyplinującej, ograniczającej tempo wzrostu wydatków dyskrejonalnych i nowych wydatków sztywnych, które obejmą także dotychczasowe wydatki sztywne, jeżeli determinujący je akt prawny zostanie zmodyfikowany; ewentualny projekt ustawy pociągający za sobą wzrost ww. wydatków wymaga uwzględnienia go w ogólnej puli wydatków dyskrejonalnych i nowych wydatków sztywnych, która nie może rosnąć o więcej niż 1% realnie w skali roku; wydatkowa reguła dyscyplinująca będzie obowiązywać do momentu wydania przez Radę Ecofin decyzji o uchyleniu procedury nadmiernego deficytu wobec Polski,
- planowania wieloletniego również w jednostkach samorządu terytorialnego (JST),
- wzmocnienia systemu zarządzania płynnością budżetu państwa, polegającego na obowiązku lokowania przez jednostki sektora finansów publicznych wolnych środków na rachunku Ministra

Finansów, co wpłynie na zwiększenie efektywności zarządzania aktywami sektora,

- zmian w procedurach ostrożnościowych dotyczących progów relacji długu publicznego do PKB oraz wzmocnienia procedury ostrożnościowej w budżecie państwa i budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- od 2011 r. – zasady zrównoważonego budżetu bieżącego jednostek samorządu terytorialnego, która będzie sprzyjać poprawie wyniku podsektora instytucji samorządowych. W odniesieniu do podsektora samorządowego, nowa ustawa o finansach publicznych nakłada na władze samorządowe obowiązek zrównoważenia budżetu bieżącego, począwszy od 2011 r., a od 2014 r. zacznie obowiązywać system indywidualnych limitów zadłużenia. Limity te będą zależeć od możliwości spłaty zadłużenia przez poszczególne jednostki samorządowe i będą obliczane na podstawie

średniej z nadwyżek bieżących (powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku) z okresu ostatnich 3 lat.

Ponadto nowe wymogi wprowadzone znowelizowaną ustawą o finansach publicznych ograniczą wydatki jednostek sektora finansów publicznych w perspektywie 10-letniej. W celu zapewnienia kontroli nowych wydatków wynikających z ustaw, będą one podlegać obowiązującym limitom w ujęciu kasowym dla każdego roku przez 10 lat po wejściu w życie danej ustawy. Wymóg ten będzie stosowany również w okresie, w którym Polska nie będzie już podlegać procedurze nadmiernego deficytu.

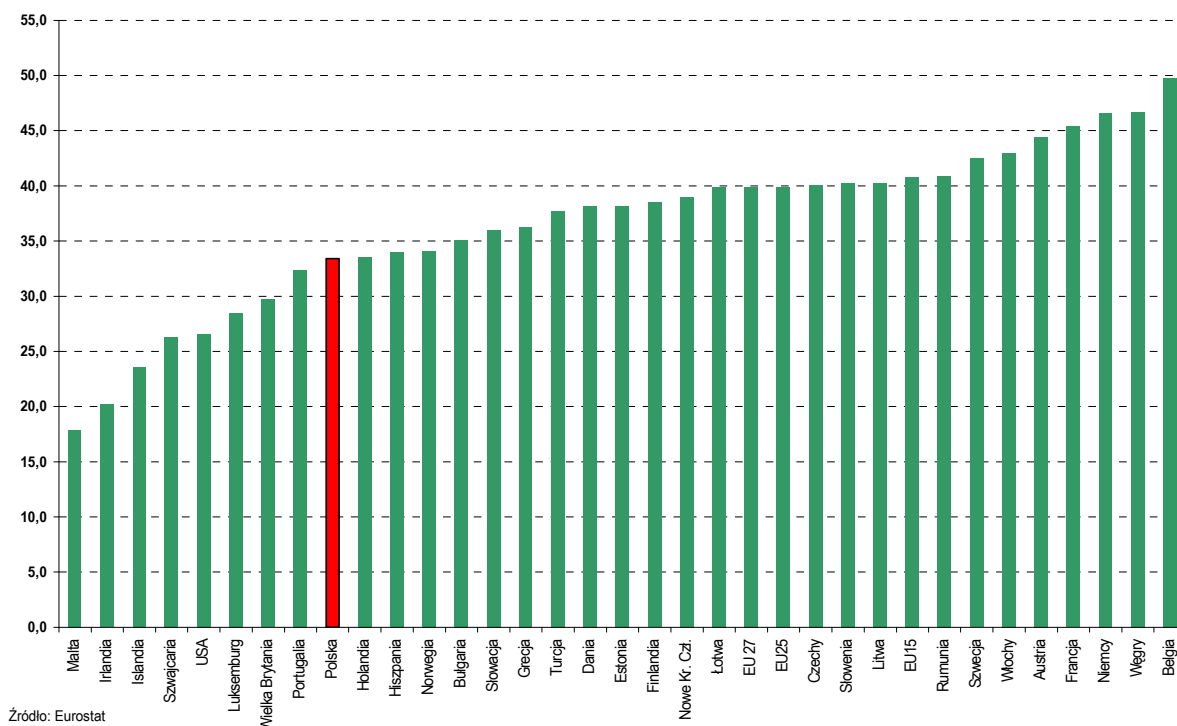
Inne znowelizowane akty prawne przewidują dalszy, ewentualny wzrost stawek podatku VAT – maksymalnie o 2 punkty procentowe – jeżeli wskaźnik relacji długu do PKB przekroczyłby 55%.

2.2. Zmiany w systemie podatkowym w latach 2011-2014

Główne działania w obszarze polityki podatkowej w najbliższych latach będą zmierzały do dalszego upraszczania prawa podatkowego oraz uszczelniania systemu podatkowego, w tym także poprzez przeciwdziałanie międzynarodowemu uchylaniu się od

opodatkowania. Polski system podatkowy charakteryzuje się względnie niskimi stawkami podatków (w porównaniu do stawek innych państw Unii Europejskiej). Patrz rys. i tab. poniżej.

Wykres: Klif podatkowy (udział podatków i składek na ubezpieczenie społeczne w kosztach pracy) dla osoby samotnej, osiągającej wynagrodzenie w wysokości 2/3 przeciętnego wynagrodzenia (2008 r.)

Źródło: Eurostat

Stawki CIT w 2010 r.

Kraj	Stawka CIT
Bulgaria	10,0%
Cypr	10,0%
Irlandia	12,5%
Litwa	15,0%
Łotwa	15,0%
Rumunia	16,0%
Czechy	19,0%
Polska	19,0%
Słowacja	19,0%
Słowenia	20,0%
Węgry	20,6%
Estonia	21,0%
Grecja	24,0%
Austria	25,0%
Dania	25,0%
Holandia	25,5%
Finlandia	26,0%
Szwecja	26,3%
Portugalia	26,5%
Wielka Brytania	28,0%
Luksemburg	28,6%
Niemcy	29,8%
Hiszpania	30,0%
Włochy	31,4%
Belgia	34,0%
Francja	34,4%
Malta	35,0%
EU-27	23,2%

Źródło: "Taxation Trends in the European Union" 2010

Planowane zmiany prawa podatkowego będą ukierunkowane na dalszą poprawę efektywności, prostoty i przejrzystości systemu podatkowego. Wprowadzanie nowych rozwiązań będzie też miało za zadanie zachęcać do aktywnego uczestnictwa w życiu gospodarczym naszego kraju.

2.3. Konsolidacja i reformy finansów publicznych w latach 2011-2014

System finansów publicznych w Polsce już od wielu lat wykazuje brak równowagi. W latach 1995-2009 deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł średnio 4,4% PKB, a w roku 2010 zwiększył się do ok. 7,9% PKB. Pogłębienie nierównowagi w ub. roku wynikało przede wszystkim z niskiej dynamiki dochodów, związanej z odłożonymi w czasie skutkami kryzysu, nadzwyczajnych wydatków powodziowych, a także ze współfinansowania projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej. W tej sytuacji konieczne jest

Planowane w latach 2011-2014 zmiany w systemie podatkowym będą dotyczyły w szczególności kwestii uregulowanych w ustawie – Ordynacja podatkowa, które istotnie usprawnią wypełnianie zobowiązań podatkowych przez:

- rozwój elektronicznych form kontaktu z administracją podatkową,

- wydawanie indywidualnych i ogólnych interpretacji przepisów prawa podatkowego – planowane jest wprowadzenie zmian o charakterze doprecyzującym i uściślającym tryb wydawania takich interpretacji.

Zmiany będą miały też na celu poprawę wizerunku oraz opinii u podatników na temat polskiej administracji skarbowej.

W zakresie podatku od towarów i usług w 2011 r. został zwiększony limit rocznego obrotu uprawniającego podatników do zwolnienia z podatku VAT ze 100 tys. do 150 tys. zł. Celem tej zmiany jest ułatwienie prowadzenia działalności gospodarczej podatnikom osiągającym niewielkie obroty, bowiem przyczynia się ona w znacznym stopniu do redukcji obciążeń administracyjnych. Przewidziane są ponadto zmiany dotyczące systemu naliczania i odliczania podatku od towarów i usług w obrocie surowcami wtórnymi – złomem oraz uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. Proponowany mechanizm odwrotnego obciążenia w odniesieniu do tych branż, polegający na tym, że podatek będzie rozliczał nabywca a nie dostawca, pozwoli uniknąć nadużyć podatkowych stwierdzonych w tych obszarach.

W 2012 r. podobnie jak rok wcześniej przewiduje się podwyżkę akcyzy na wyroby tytoniowe.

W 2013 roku zostaną wprowadzone również regulacje prawne umożliwiające stosowanie przez podatników podatku od towarów i usług faktur uproszczonych, uwzględniające zmiany dyrektywy Rady UE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej w odniesieniu do przepisów dotyczących fakturowania.

prorowadzenie działań konsolidacyjnych, które pozwolą na stabilny, długotrwały rozwój przy jednoczesnym zmniejszeniu nierównowagi fiskalnej. Ograniczanie narastania zadłużenia oraz zmniejszenie deficytu strukturalnego należą do najważniejszych zadań, mających na celu poprawę stabilności finansów publicznych.

Sposób przeprowadzenia konsolidacji fiskalnej ma decydujące znaczenie dla osiągnięcia pożądanego rezultatu. Analizując doświadczenia innych krajów

można zauważyć, że najbardziej korzystnym scenariuszem jest przeprowadzenie konsolidacji skupionej na stronie wydatkowej. Z prognozowanych efektów działań konsolidacyjnych na lata 2011 i 2012, uzgodnionych z Komisją Europejską, wynoszących 4,4 p.p., jedynie 0,6 p.p. wynika ze wzrostu stawek podatkowych i ograniczenia ulg. Jednym z najistotniejszych elementów konsolidacji jest wprowadzenie reguły dyscyplinującej i rozszerzenie jej stosowania na pozostałą, w stosunku do budżetu państwa, część sektora finansów publicznych, z wyłączeniem samorządów.

Obowiązująca od 1 stycznia 2011 r. znowelizowana ustawa o finansach publicznych zawiera mechanizmy, które pozwalają na bardziej efektywne kształtowanie budżetu i ograniczają wzrost wydatków publicznych. Wśród nich należy wyróżnić m.in. wydatkową regułę dyscyplinującą.

Proces konsolidacji wzmocni wiarygodność polityki fiskalnej oraz fundamenty gospodarki polskiej, co równocześnie przyczyni się do obniżenia kosztów finansowania rozwoju i zmniejszenia wydatków na obsługę długu publicznego. Ważne będzie także zwiększenie przewidywalności polityki budżetowej, czemu będzie sprzyjać wykorzystanie stosunkowo nowego instrumentu, jakim jest wieloletnie planowanie budżetowe.

W marcu 2011 r. parlament przyjął zaproponowany przez rząd projekt ustawy zakładający reformę systemu emerytalnego. Wejście w życie proponowanych rozwiązań umożliwi ograniczenie wydatków publicznych bez negatywnego wpływu na wysokość przyszłych świadczeń uzyskiwanych przez emerytów. Od 1 maja 2011 r. do OFE, zamiast składki emerytalnej w wysokości 7,3%, ZUS przekaże 2,3 %. Pozostałe 5% składki emerytalnej zostanie zaewidencjonowane w ZUS-ie na specjalnych indywidualnych subkontach. W kolejnych latach wpłaty na indywidualne subkonta w ZUS zmniejszą się do 3,8% w 2017 r., a wpłaty do OFE rosną do 3,5%. Przyjęto, iż środki odłożone na subkontach w ZUS-ie będzie można dziedziczyć na takich samych zasadach, jakie obecnie obowiązują w OFE. Reforma systemu emerytalnego umożliwi zmniejszenie przyrostu długu publicznego o ok. 195 mld zł do 2020 r.

W okresie objętym horyzontem WFPF przewidziano wprowadzenie zmian w przepisach dotyczących składek na ubezpieczenia zdrowotne rolników. Obecny system ubezpieczeń rolniczych reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, składki na ubezpieczenia zdrowotne nie są uzależnione od osiągniętych przez

rolników przychodów. Składki na ubezpieczenia dla większości rolników zarejestrowanych w KRUS finansowane są z budżetu państwa. Sytuacja ta, w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego i uznaniem obowiązujących regulacji za sprzeczne z Konstytucją, powinna zostać zmieniona.

Przewidywana jest reforma emerytur mundurowych. Planuje się również częściowe uelastycznienie wydatków na obronę narodową poprzez stworzenie funduszu obrony narodowej. W okresie całego cyklu gospodarczego (6-letniego) wydatki wynosiłyby średnio 1,95% PKB, zaś w poszczególnych latach mogłyby być dostosowane do możliwości finansowych państwa, co w efekcie sprzyjałoby stabilności finansów publicznych. Kontynuowane są reformy służby zdrowia polegające na poprawie jakości usług świadczonych pacjentom, zwiększeniu ich satysfakcji – w głównej mierze poprzez poprawę efektywności zarządzania zadaniami realizowanymi przez NFZ oraz wzrost racjonalności gospodarowania publicznymi pieniędzmi.

Obecnie trwają również prace nad wprowadzeniem od 2012 r. dodatkowych reguł ograniczających poziom deficytu i przyrost długu podsektora samorządowego. Zakłada się zdefiniowanie relacji deficytu do dochodów JST na określonym poziomie na koniec 2012 roku, która to relacja będzie każdego roku obniżana o 1 p.p., aż osiągnie poziom 1%. Oznacza to, że udział JST w obniżeniu deficytu sektora finansów publicznych będzie mniejszy niż ich udział w wydatkach sektora finansów publicznych. Planowane rozwiązania powiązane będą ze zmianami zaproponowanymi przez stronę samorządową, w tym zmianami w różnych aktach prawnych, które ułatwiłyby samorządom osiągnięcie zakładanego celu.

Przyjęcie nowych regulacji dla JST jest warunkiem efektywnego wprowadzenia nowej trwałej reguły fiskalnej, a tym samym osiągnięcia trwałej stabilności finansów publicznych poprzez obniżenie, a następnie stabilizację deficytu strukturalnego finansów publicznych na poziomie średniokresowego celu budżetowego (-1% PKB).

Wprowadzenie nowej, trwałej reguły wydatkowej będzie istotną częścią kompleksowych zmian w krajowych ramach fiskalnych, wynikających m.in. ze zobowiązań Polski powstałych na skutek przyjętych przez Radę Ecofin aktów prawnych wdrażających nowy europejski ład gospodarczy. Obejmują one, w szczególności, dyrektywę UE określającą minimalne wymogi dla krajowych ram fiskalnych oraz nowelizację Paktu Stabilności i Wzrostu. Obecnie trwają prace nad określeniem formuły trwałej reguły wydatkowej dla Polski. Konstrukcja reguły powinna być prosta, co umożliwi jej łatwe wdrożenie i monitorowanie.

Skuteczne wprowadzenie trwałej reguły wydatkowej wymaga spełnienia wielu warunków wstępnych, dlatego

zostaną również przedstawione propozycje legislacyjne usprawniające proces tworzenia budżetu i sprzyjające poprawie jakości sprawozdawczości w sektorze finansów publicznych. Ponadto wdrożony zostanie coroczny

przeгляд wydatków, początkowo w zakresie wydatków budżetu państwa, a następnie w odniesieniu do innych jednostek sektora finansów publicznych.

ROZDZIAŁ III

Sytuacja makroekonomiczna

Rok 2010 okazał się znacznie lepszym dla gospodarki europejskiej niż wcześniej oczekiwano. W poprzedniej wersji prognozy makroekonomicznej przygotowanej na potrzeby Planu Wieloletniego założono, podobnie jak Komisja Europejska (KE), że wzrost PKB strefy euro wyniesie 0,9%. Dostępne dane wskazują, że wzrost ten w rzeczywistości był znacznie wyższy od oczekiwań i wyniósł 1,7%. Wyraźne przyspieszenie gospodarki strefy euro związane było przede wszystkim z bardzo dobrymi wynikami gospodarki Niemiec, gdzie tempo wzrostu PKB wyniosło 3,6% i było najwyższe od początku lat dziewięćdziesiątych. Oczekuje się, że w najbliższych latach tempo wzrostu gospodarczego największego partnera handlowego Polski będzie już nieco wolniejsze. Ostatnia prognoza KE opublikowana w lutym br. wskazuje, że w 2011 r. tempo wzrostu PKB w strefie euro zwolni do 1,6%, w tym największej gospodarki – Niemiec, do 2,4%.

Wraz z lepszymi od oczekiwań wynikami gospodarki europejskiej, w ubiegłym roku zanotowano przyspieszenie tempa wzrostu PKB w Polsce. Zgodnie z danymi GUS, w 2010 r. PKB wzrósł realnie o 3,8%, wobec zakładanego wzrostu o 3,0%. Głównym czynnikiem wzrostu był popyt krajowy, w tym konsumpcja gospodarstw domowych, przyrost rzeczowych środków obrotowych oraz spożycie publiczne. Lepsza koniunktura u naszych głównych partnerów handlowych wspierała dynamiczny wzrost produkcji przetwórczej na eksport, dzięki czemu w tym sektorze zanotowano relatywnie wysoki wzrost zatrudnienia, co pozytywnie wpłynęło na wydatki konsumpcyjne. Inwestycje prywatne po raz kolejny wyraźnie spadły.

W stosunku do prognozy przygotowanej w roku ubiegłym, istotnie zmieniła się prognozowana ścieżka wzrostu popytu na polski eksport w kolejnych latach. W horyzoncie prognozy przyjęto, że indykatorem tej kategorii jest wzrost importu w UE. O ile wcześniej zakładano, że istotne przyspieszenie nastąpi w 2011 r., to po wynikach roku ubiegłego (wzrost o 9,0%) i uwzględnieniu opublikowanych obecnie prognoz wzrostu PKB przez międzynarodowe instytucje (MFW, KE), zweryfikowano to założenie. Przygotowując aktualizację prognozy dla Polski przyjęto, że w 2011 r. tempo wzrostu importu UE wyhamuje do ok. 6,0%, a w horyzoncie prognozy ustabilizuje się na zbliżonym poziomie.

Uwzględniając powyższe uwarunkowania oraz przyjmując ostrożne założenia, prognozowane w 2011 r. tempo wzrostu gospodarczego w Polsce jest zbliżone do tego z 2010 r. Zmieniają się natomiast czynniki tego wzrostu. Wprawdzie, podobnie jak w roku ubiegłym, oczekujemy, że

źródłem wzrostu będzie finalny popyt krajowy przy kontrybucji eksportu netto tylko nieznacznie bardziej ujemnej niż w 2010 r., jednak w strukturze popytu istotnie zwiększy się udział inwestycji – głównie publicznych, które w znacznym stopniu będą finansowane ze środków unijnych. Inwestycje prywatne, po dwóch latach silnych spadków, powinny zanotować niewielki wzrost. Zmniejszy się natomiast istotnie wkład we wzrost PKB ze strony przyrostu zapasów, która to kategoria ekonomiczna w 2010 r. odpowiadała aż za 1,9 p.p. wzrostu gospodarczego. Oczekuje się, że w 2011 r. kontrybucja we wzrost PKB ze strony zmiany zapasów wyniesie ok. 0,2 p.p. Wkład we wzrost PKB ze strony spożycia gospodarstw domowych powinien, pomimo oczekiwanego przyspieszenia inflacji, być zbliżony do zanotowanego w roku ubiegłym. Na podobnym poziomie będzie również kontrybucja ze strony spożycia zbiorowego.

W 2012 r., w związku z zaplanowanymi działaniami konsolidacyjnymi, oczekuje się ograniczenia tempa wzrostu spożycia publicznego, czego konsekwencją będzie zerowa kontrybucja tej kategorii ekonomicznej we wzrost PKB. Dodatkowo, w wyniku zakończenia cyklu inwestycyjnego publicznych projektów infrastrukturalnych, których kumulacja powinna mieć miejsce w 2011 r., w 2012 r. należy oczekiwać ograniczenia wartości inwestycji publicznych, co będzie oznaczać, że wkład we wzrost PKB ze strony łącznego popytu generowanego przez sektor rządowy i samorządowy będzie ujemny (ok. minus 0,6 pkt. proc. w porównaniu do plus 1,8 p.p. w 2011 r.). Wraz ze stabilizacją sytuacji gospodarczej na świecie oczekuje się natomiast istotnego przyspieszenia tempa wzrostu inwestycji sektora prywatnego. W rezultacie, w horyzoncie prognozy udział inwestycji prywatnych w PKB będzie stopniowo powracać do poziomów notowanych w latach 2007 i 2008. Wraz z poprawą koniunktury w sektorze prywatnym powinniśmy obserwować również wyraźną poprawę na rynku pracy. Wprawdzie wzrosty zatrudnienia będą niższe niż w latach 2006-2008, jednak prognozuje się, że tempo wzrostu wynagrodzeń będzie nieco szybsze niż wydajność pracy. Związane jest to z istotnym ograniczeniem podażowym, jakim jest spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym. Pomimo przewidywanego wzrostu aktywności zawodowej, stymulowanego m. in. poprawą warunków płacowych oraz znacznym ograniczeniem przywilejów uprawniających do wcześniejszego przechodzenia na emeryturę, nie będzie ona w stanie zrekompensować spadku liczby ludności w wieku produkcyjnym, w wyniku czego podaź pracy będzie się obniżała. Dodatkowym czynnikiem, który będzie

wspierał wzrost popytu konsumpcyjnego, powinny być współorganizowane przez Polskę w 2012 r. mistrzostwa Europy w piłce nożnej. Oczekiwany wzrost spożycia gospodarstw domowych z tego tytułu może wynieść do 0,5 p.p. W efekcie, wzrost popytu prywatnego powinien kompensować skutki ograniczenia popytu publicznego i prognozowany wzrost realnego PKB w 2012 r. wynosi 4,0%.

Prognozuje się, że w 2013 r. ograniczeniu ulegnie zarówno tempo wzrostu inwestycji prywatnych jak i spożycia gospodarstw domowych. Częściowo będzie to wynikać z tzw. efektu bazy statystycznej, związanego z wysokimi wzrostami tych kategorii w roku 2012. Dodatkowo zakłada się, że w okresie prognozy struktura PKB powinna zacząć się stabilizować. Uwzględniając, że rok 2013 będzie okresem dalszego ograniczania popytu publicznego – głównie inwestycji, wzrost PKB w 2013 r. przejściowo obniży się o ok. 0,3 p.p. w stosunku do poziomu z roku

poprzedniego. Oczekiwane ograniczenie inwestycji publicznych związane jest z zakończeniem obecnej perspektywy finansowej UE 2007-2013, której skutkiem będzie zwiększenie się udziału inwestycji sektora rządowego i samorządowego w PKB do rekordowych poziomów. Prognozuje się, że w 2011 r. udział ten wzrośnie do ok. 6,6%. W horyzoncie niniejszej prognozy inwestycje publiczne w relacji do PKB powinny zbliżyć się do poziomu ok. 4,6%, czyli do poziomu znacznie wyższego niż średnio w latach 2001-2006 w Polsce (tj. 3,5% PKB) i o ok. 2 p.p. wyższego niż średnio w Unii Europejskiej w latach poprzednich.

W 2014 r., przy oczekiwanej stabilizacji tempa wzrostu popytu konsumpcyjnego gospodarstw domowych oraz stopniowej stabilizacji udziału inwestycji prywatnych w PKB, tempo wzrostu gospodarczego zbliży się do średniej długookresowej i wyniesie ok. 3,9%.

Prognoza podstawowych wskaźników makroekonomicznych w latach 2011-2014				
Kategoria	2011	2012	2013	2014
1. PKB w ujęciu realnym, dynamika	104,0	104,0	103,7	103,9
2. PKB w cenach bieżących, mld PLN	1 517,4	1 619,1	1 719,9	1 830,1
3. Średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych, %	103,5 (102,3*)	102,8	102,5	102,5
4. Przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej, dynamika	102,2	101,3	100,7	100,5
5. Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec roku, %	10,9	10,0	9,3	8,5
6. Stopa bezrobocia według BAEL (15 lat i więcej)	9,3	8,8	8,5	8,3
7. Realny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, dynamika	102,6	102,9	103,2	103,6
8. Import UE, dynamika	106,1	106,3	106,3	105,7

* wg ustawy budżetowej na 2011 r.

ROZDZIAŁ IV

Budżet Państwa w latach 2011-2014

4.1. Prognoza dochodów budżetu państwa

Głównymi czynnikami wpływającymi, w horyzoncie prognozy, na kształtowanie się dochodów są zmiany systemowe³, wśród których największą jest podwyższenie stawek VAT, oraz wygaśnięcie skutków spowolnienia gospodarczego z lat 2008 i 2009. Ważnym elementem, wpływającym na dochody podatkowe, szczególnie na wpływy z podatku VAT, będzie prognozowana istotna zmiana w poziomie inwestycji i zakupów realizowanych ze środków publicznych.

Z uwagi na konieczność ograniczenia nierównowagi finansów publicznych, zapobieżenia przyrastaniu długu publicznego oraz spełnienia wymogów związanych z unijną procedurą nadmiernego deficytu, od 2011 r. wprowadzono podwyżkę stawek podatku VAT. W celu zminimalizowania społecznych skutków tej podwyżki, część towarów żywnościowych została objęta obniżoną 5% stawką VAT.

Jako dodatkowy mechanizm zabezpieczenia finansów publicznych, wprowadzone zostały dodatkowe podwyżki stawek VAT, których wejście w życie jest jednak warunkowe i obecnie nie przewiduje się, żeby taka sytuacja miała się zmaterializować. Dotyczyłoby to w szczególności przypadku, w którym relacja państwowego długu publicznego do PKB przekroczy 55% w 2011 r. - wówczas nastąpiłyby dodatkowe dwie podwyżki stawek VAT, każda o kolejny 1 p.p. Pierwsza z nich od lipca 2012 r., kolejna od lipca 2013 r. W przypadku, gdyby relacja państwowego długu publicznego do PKB przekroczyła poziom 55% w 2012 r., wtedy pierwsza z wyżej wymienionych podwyżek nastąpiłaby od lipca 2013 r., a kolejna od lipca 2014 r. W każdym przypadku podwyższona stawka VAT byłaby utrzymana maksymalnie przez 3 lata.

Należy jednocześnie zauważyć, że w aktualnym Wieloletnim Planie Finansowym Państwa nie przewiduje się sytuacji, w której poziom państwowego długu publicznego w relacji do PKB przekroczy 55%, co oznaczać będzie, że przepisy dotyczące dalszych podwyżek VAT nie będą miały zastosowania.

W 2011 r. podjęto kroki mające na celu wzmocnienie strony dochodowej budżetu państwa. Do najważniejszych działań w tym zakresie należy zaliczyć ograniczenie prawa do odliczeń VAT z tytułu zakupu samochodów z homologacją ciężarową (z tzw. kratką) oraz odliczania VAT od używanego przez nie paliwa. Zmiana ta ma

polegać na równym traktowaniu samochodów osobowych oraz samochodów z tzw. kratką w zakresie prawa do odliczenia podatku VAT.

Kolejną wprowadzoną w 2011 r. zmianą w zakresie podatku VAT jest zdecydowane ograniczenie zwolnień z obowiązku posiadania kas fiskalnych. Zmiana w tym zakresie jest spójna z wdrożeniem w życie zasady jak najszerzej rejestracji obrotu gospodarczego oraz równego traktowania podatników VAT. Ponadto w 2011 r. został zwiększony limit rocznego obrotu uprawniającego podatników do zwolnienia z podatku VAT ze 100 tys. zł do 150 tys. zł.

Dodatkowo w prognozowanych dochodach z VAT uwzględniono ubytek dochodów w 2013 r. z tytułu ewentualnego nieprzedłużenia ograniczeń w odliczeniach podatku naliczonego przy zakupie samochodu z tzw. kratką oraz paliw od tych samochodów. Z kolei w prognozie na 2014 r. uwzględniono również ubytek dochodów z tytułu obniżenia o 1 p.p. stawek podatku VAT.

Dodatkowym elementem zwiększającym dochody budżetu państwa będą, planowane od 2012 r., dochody z tytułu sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych.

Istotnym elementem determinującym prognozowany strumień dochodów, szczególnie dochodów podatkowych, jest projekcja makroekonomiczna. Do najważniejszych czynników makroekonomicznych mających wpływ na poziom dochodów podatkowych należy spożycie prywatne, którego prognozowany wzrost w 2011 r. wynosi 3,2% w ujęciu realnym. Korzystnym dla wpływów z VAT w br. powinien być wyjątkowo wysoki wzrost inwestycji publicznych, związany z przygotowaniem i organizacją Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej (EURO 2012), budową infrastruktury drogowej oraz zakładaną szczytową absorpcją środków unijnych.

W efekcie w 2011 r. udział inwestycji sektora publicznego w PKB powinien osiągnąć rekordowy poziom 6,6%. W kolejnych latach należy spodziewać się zmniejszenia tego udziału do poziomu ok. 4,5%, który jednak i tak będzie wyższy niż średnio w latach 2001-2006. Niemniej, spadek inwestycji publicznych (szczególnie w 2013 r.) będzie oddziaływać w kierunku obniżenia dynamiki dochodów z VAT.

Innych tendencji należy się natomiast spodziewać w przypadku podatków dochodowych. Będzie się to wiązać z wygaśnięciem negatywnego efektu ostatniego

³ *Zmiany w systemie podatkowym z wyjątkiem zmian stawek VAT, omówiono w podrozdziale 2.2.*

spowolnienia gospodarczego, co znajdzie odzwierciedlenie w zmniejszeniu skali rozliczania przez podatników strat z lat ubiegłych w bieżących zaliczkach i rozliczeniu rocznym. W efekcie dochody z tytułu podatków CIT i – częściowo – PIT będą znacznie większe niż w latach 2009 i 2010.

Korzystny wpływ na dochody będzie mieć także poprawiająca się sytuacja na rynku pracy. Oczekuje się, że w latach 2011–2013 stopa bezrobocia rejestrowanego

spadnie z 12,3% na koniec 2010 r. do 8,5% na koniec 2014 r. Prognozowane przyspieszenie, w stosunku do 2010 r., realnego wzrostu płac w gospodarce narodowej do poziomu 2,6% w 2011 r. oraz 2,9%, 3,2% i 3,6% w kolejnych trzech latach, a także przewidywany wzrost zatrudnienia w latach 2011-2014 będą korzystnie oddziaływać na popyt wewnętrzny oraz na dochody z podatku PIT.

Wyszczególnienie	Dochody budżetu państwa (w mld zł)			
	2011*	2012	2013	2014
DOCHODY OGÓŁEM	273,1	292,7	309,6	323,3
1.1. Dochody podatkowe	242,7	270,8	285,0	297,8
1.1.1. Podatki pośrednie	179,7	197,7	203,7	207,0
a) VAT	119,3	132,5	136,3	137,1
b) akcyza	58,7	63,6	65,9	68,4
c) podatek od gier	1,7	1,6	1,5	1,5
1.1.2 Podatki bezpośrednie	63,0	73,1	81,3	90,8
a) CIT	24,8	30,7	36,1	42,2
b) PIT	38,2	42,4	45,2	48,6
1.2. Dochody niepodatkowe	26,2	18,5	21,2	22,0
1.3 Cło	1,8	1,7	1,8	1,8
2. Dochody z UE i inne bezwrotne	2,4	1,7	1,6	1,7

*Ustawa budżetowa na rok 2011

4.2. Wydatki budżetu państwa

Prognoza wydatków budżetu państwa na lata 2012-2014 umożliwia skuteczne obniżenie poziomu deficytu sektora finansów publicznych. Posłuży to stabilizacji gospodarczej i utrwali warunki do wzrostu gospodarczego na poziomie pozwalającym na zmniejszenie przez Polskę dystansu do średniego PKB per capita dla całej Unii Europejskiej. Niższy deficyt poprawia postrzeganie Polski przez inwestorów jako kraju atrakcyjnego. Z jednej strony pozwala to na finansowanie długu, przy niskich kosztach jego obsługi, a z drugiej przyciąga inwestycje zagraniczne, niezbędne w sytuacji ograniczonego poziomu oszczędności krajowych.

Jednym z działań mających na celu ograniczenie deficytu jest oszczędna konstrukcja finansów budżetu państwa po stronie wydatkowej. Wydatki budżetu państwa mają kluczowe znaczenie dla poziomu wydatków sektora finansów publicznych. Zatem szczególnie istotne jest ściśle przestrzeganie dyscyplinującej reguły wydatkowej,

wprowadzającej mechanizm ograniczający wzrost wydatków publicznych.

W latach 2012-2014 wydatki budżetu państwa będą kształtowane głównie przez wcześniej określone wydatki prawnie zdeterminowane tzw. stare wydatki sztywne, których wzrost jest prognozowany na poziomie znacząco niższym niż nominalnego PKB. Dynamika wzrostu nominalnego wydatków budżetu państwa w okresie 2012-2014 wynosi łącznie 12,1% i jest wyraźnie niższa od dynamiki wzrostu nominalnego PKB – 20,6%. W rezultacie relacja wydatków budżetu państwa do PKB obniży się. Największy wpływ na poziom wydatków mają m.in. koszty obsługi długu publicznego, dotacje do FUS i FER, wydatki na obronę narodową oraz subwencje dla jednostek samorządu terytorialnego.

Do przygotowania prognozy wydatków wykorzystano zarówno regulacje odnoszące się do dyscyplinującej reguły wydatkowej, reguły dotyczącej ograniczenia

deficytu w jednostkach samorządu terytorialnego, jak również zamrożenie płac w 2012 r. w sferze budżetowej. W roku 2012 przypadnie natomiast szczytowy poziom wydatków budżetu państwa na inwestycje infrastrukturalne. Wysoki poziom tych wydatków wynika z harmonogramu absorpcji funduszy unijnych. Na rozmiary wydatków wpływają również inwestycje związane z przygotowaniem i organizacją Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej (EURO 2012).

Szczegółowe informacje dotyczące rozmiarów wydatków w podziale na funkcje przedstawiono w Załączniku: Wydatki budżetu państwa według funkcji na lata 2011-2014.

Prognozę wydatków budżetu państwa na lata 2012-2014 przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Lata	Wydatki budżetu państwa		
	mld zł	% PKB	Dynamika
2011*	313,3	20,6	-
2012	329,6	20,4	105,2%
2013	339,6	19,7	103,0%
2014	351,2	19,2	103,4%

*Zgodnie z ustawą budżetową na rok 2011

Prognozuje się, że w latach 2011-2014 łącznie wydatki budżetu państwa mogą ukształtować się na maksymalnym poziomie 1 333,7 mld zł.

W tej kwocie znajdują się m.in. środki na sfinansowanie zobowiązań wynikających z przyjętych programów wieloletnich oraz wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków UE oraz otrzymywanych od Państw Członkowskich EFTA.

W latach 2011-2014 na realizację programów wieloletnich planuje się przeznaczyć ogółem kwotę ok. 25,0 mld zł, dodatkowo na realizację kontraktów wojewódzkich z budżetu państwa przeznaczają się ok. 0,4 mld zł.

W latach 2011-2014 na realizację programów finansowanych z udziałem środków UE oraz otrzymywanych od Państw Członkowskich EFTA planuje się przeznaczyć ogółem – poza wydatkami ujętymi w budżecie środków europejskich – kwotę ok. 47,9 mld zł.

Wydatki określane jako prawnie zdeterminowane lub, precyzyjniej, jako środki przeznaczone na finansowanie imiennie wymienionych wydatków lub zadań, w wysokościach określonych w odrębnych ustawach (zgodnie z art. 104 ust. 3 pkt 9 ustawy o finansach publicznych) są to obowiązkowe wydatki z budżetu państwa. Ich wysokość wynika z ustaw innych niż ustawa budżetowa lub z wcześniej podjętych zobowiązań ujętych w ramy prawne. Wydatki budżetu państwa zakwalifikowane do omawianej kategorii stanowią w roku 2011 około 75% ogółu wydatków budżetu państwa. Zakłada się, że w latach 2011-2013 udział omawianych wydatków w wydatkach ogółem będzie utrzymywał się na zbliżonym poziomie.

4.3. Deficyt budżetu państwa

Maksymalny deficyt budżetu państwa (w mld zł)				
	2011*	2012	2013	2014
Deficyt w mld zł	40,2	37,0	30,0	28,0

*Poziom deficytu budżetu państwa zgodny z ustawą budżetową na rok 2011

Maksymalny limit deficytu budżetu państwa stanowi kluczową kategorię w planowaniu budżetowym ze względu na rozstrzygnięcia art. 105 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którą w projekcie ustawy budżetowej na dany rok budżetowy poziom deficytu nie może być większy niż poziom deficytu ustalony na ten rok budżetowy w Wieloletnim Planie Finansowym Państwa. W praktyce wykonanie deficytu

budżetu państwa jest regularnie niższe niż dopuszczony ustawą budżetową maksymalny limit. W rezultacie, wielkości przedstawione w powyższej tabeli należy traktować jako bardzo konserwatywne, a nie odzwierciedlające najbardziej prawdopodobny poziom deficytu budżetu państwa.

ROZDZIAŁ V

Budżet środków europejskich w latach 2011-2014

Budżet środków europejskich, obejmuje refundacje wydatków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich (tj. w ramach Narodowej Strategii Spójności, Europejskiego Funduszu Rybackiego, niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz na realizację Wspólnej Polityki Rolnej), z wyłączeniem środków przeznaczonych na realizację projektów pomocy technicznej.

Zgodnie z art. 104 ust.1 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, Wieloletni Plan Finansowy Państwa określa prognozy dochodów i wydatków budżetu środków europejskich oraz prognozę wyniku budżetu środków europejskich.

Łącznie na lata 2011-2014 zaplanowane zostały dochody budżetu środków europejskich w wysokości 268,8 mld zł. Dochody będą uzyskane w ramach Narodowej Strategii Spójności 2007-2013, Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich 2007-2013, Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF) 2009-2014, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG) 2009-2014, Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (SPPW) oraz Wspólnej Polityki Rolnej.

Jednocześnie na lata 2011-2014 zaplanowano łącznie wydatki budżetu środków europejskich w wysokości 268,9 mld zł. Wydatki budżetu środków europejskich będą realizowane w ramach Narodowej Strategii Spójności 2007-2013, Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich 2007-2013, Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF) 2009-2014, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG) 2009-2014, Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (SPPW) oraz Wspólnej Polityki Rolnej, w ramach której na WPR zaplanowano 87,3 mld zł.

Wynik budżetu środków europejskich odpowiednio w latach 2011-2014, na koniec okresu, oszacowano łącznie na: - 0,1 mld zł.

Narodowa Strategia Spójności (NSS) określa strategiczne priorytety i obszary wykorzystania funduszy unijnych oraz systemy wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR),

Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności, w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007-2013.

NSS ma na celu stworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej, opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia i wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Szczegółowe cele NSS są następujące:

- poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
- poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
- budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
- podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,
- wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
- wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Narodowa Strategia Spójności obejmuje następujące Programy Operacyjne:

1. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Według zadaniowej klasyfikacji budżetowej, działania Programu Operacyjnego IS mieszczą się przede wszystkim w funkcji 19 (Infrastruktura transportowa), 12 (Środowisko) oraz częściowo 17 (Równomierny Rozwój Kraju).
2. Regionalne Programy Operacyjne
Według zadaniowej klasyfikacji budżetowej wydatki regionalnych PO mieszczą się przede wszystkim w funkcji 17 (Równomierny Rozwój Kraju).
3. Program Operacyjny Kapitał Ludzki
Według zadaniowej klasyfikacji budżetowej olbrzymia większość wydatków PO KL mieści się w funkcjach: 17 (Równomierny Rozwój Kraju), 14 (Rynek Pracy), 13 (Zabezpieczenie Społeczne i Wspieranie Rodziny) oraz 3 (Edukacja, Wychowanie i Opieka).

4. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
Według zadaniowej klasyfikacji budżetowej działania PO IG dotyczą głównie funkcji 6 (Polityka Gospodarcza Kraju) oraz 10 (Nauka Polska).

5. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej
Według zadaniowej klasyfikacji budżetowej wydatki PO RPWS mieścić się będą przede wszystkim w funkcji 17 (Równomierny Rozwój Kraju) oraz 19 (Infrastruktura Transportowa).

Wspólna Polityka Rolna UE obejmuje płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, organizacji rynku owoców i warzyw, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 oraz działania interwencyjne na wspólnotowych rynkach rolnych. Są to działania mieszczące się w priorytecie 5 „Rozwój Obszarów Wiejskich” Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Według zadaniowej klasyfikacji budżetowej, wydatki będą ponoszone w funkcji 21 (Polityka Rolna i Rybacka).

W ramach Europejskiego Funduszu Rybackiego realizowany jest Program Operacyjny Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich 2007-2013. Główne cele Programu to:

- racjonalna gospodarka żywymi zasobami wód i poprawa efektywności sektora rybackiego,

- podniesienie konkurencyjności polskiego rybołówstwa morskiego, rybactwa śródlądowego i przetwórstwa ryb,
- poprawa jakości życia na obszarach zależnych od rybactwa.

Według zadaniowej klasyfikacji budżetowej wydatki Programu ponoszone będą głównie w funkcji 21 (Polityka Rolna i Rybacka).

Do niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) należą:

1. Norweski Mechanizm Finansowy (NMF 2009-2014) oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF-EOG 2009-2014)

Według zadaniowej klasyfikacji budżetowej wydatki dotyczyć będą różnorodnych funkcji, w tym np. 3 (Edukacja, Wychowanie i Opieka) oraz 16 (Sprawy Obywatelskie).

2. Szwajcarsko-Polski Program Współpracy

Wydatki dotyczą różnorodnych funkcji określonych w zadaniowej klasyfikacji budżetowej, np. 17 (Równomierny Rozwój Kraju), 12 (Środowisko), 14 (Rynek Pracy), 16 (Sprawy Obywatelskie) i innych.

Lata	Budżet środków europejskich (w mld zł)		
	Dochody	Wydatki	Wynik
2011*	68,6	84,0	-15,4
2012	74,1	78,8	-4,7
2013	67,2	56,3	10,9
2014	58,9	49,8	9,1
RAZEM 2011-2014	268,8	268,9	-0,1

* Prognoza zgodna z ustawą budżetową na rok 2011

ROZDZIAŁ VI

Przychody i rozchody budżetu państwa

Lata	Prognozowany deficyt i potrzeby pożyczkowe netto budżetu państwa (mld zł)	
	Deficyt budżetu państwa	Potrzeby pożyczkowe netto**
2011	40,2*	49,2
2012	37,0	51,9
2013	30,0	32,1
2014	28,0	35,1

* wg ustawy budżetowej na rok 2011

** po uwzględnieniu zmian zmniejszających poziom składki przekazywanej do OFE

Przewidywane poziomy deficytów oraz potrzeb pożyczkowych netto budżetu państwa zostały przedstawione w tabeli. Do potrzeb pożyczkowych netto finansowanych nowo zaciąganiem długiem, poza deficytem budżetu państwa, który jest ich głównym składnikiem, należą przede wszystkim: deficyt budżetu środków europejskich, refundacja z tytułu ubytku składki przekazywanej do OFE (po uwzględnieniu zmian zmniejszających jej poziom) oraz udzielane pożyczki.

W kierunku pomniejszenia potrzeb pożyczkowych netto oddziałują wpływy do budżetu z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa oraz środki uzyskane poprzez działania dotyczące poprawy efektywności zarządzania środkami w ramach sektora finansów publicznych (konsolidacja). Największy efekt tych działań będzie widoczny w 2011 r.

Źródłem finansowania potrzeb pożyczkowych będą przychody na rynku krajowym i rynkach zagranicznych. Przychody na rynku krajowym będą pochodzić z emisji bonów i obligacji skarbowych. Dominująca część pozyskiwanych w ten sposób środków wynika ze sprzedaży obligacji stałoprocentowych. Sprzedaż pozostałych rodzajów obligacji (zmiennoprocentowych

i indeksowanych) stanowić będzie uzupełniające źródło finansowania. Podobne znaczenie będzie miała emisja bonów skarbowych, których udział w zadłużeniu powinien ulegać ograniczeniu. Przychody na rynkach zagranicznych będą miały główne źródło w sprzedaży obligacji na rynkach międzynarodowych, z dominującym udziałem obligacji nominowanych w euro, oraz z kredytów zaciąganych w międzynarodowych instytucjach finansowych (głównie w Europejskim Banku Inwestycyjnym oraz Banku Światowym).

Struktura finansowania potrzeb pożyczkowych będzie wynikała z realizacji celu strategii zarządzania długiem oraz bieżącej sytuacji rynkowej i budżetowej.

Poziom zakładanych przychodów oraz rozchodów budżetu państwa jest wynikiem operacji związanych z pozyskiwaniem środków, głównie poprzez emisję długu oraz wpływy z prywatyzacji. Poziom rozchodów wynika z istniejącego lub prognozowanego do wykupu długu w poszczególnych latach oraz założonych potrzeb pożyczkowych netto innych niż deficyt budżetu państwa i deficyt budżetu środków europejskich.

Lata	Przychody i rozchody budżetu państwa (mld zł) ***	
	Przychody	Rozchody
2011	234,0 (402,3****)	178,4 (346,6****)
2012	244,4	202,7
2013	188,4	169,3
2014	179,0	160,1

*** podlegające limitowi (zgodnie z ustawą o finansach publicznych limit rozchodów nie uwzględnia kwot wynikających z operacji zaciągania i spłaty zobowiązań w tym samym roku budżetowym)

**** wg ustawy budżetowej na rok 2011 obejmujące całość przychodów i rozchodów

ROZDZIAŁ VII

Sektor finansów publicznych w latach 2011-2014

Kluczowym problemem dotyczącym sektora finansów publicznych był bardzo wysoki poziom deficytu w 2010 r. oraz rosnący poziom państwowego długu publicznego. W związku z powyższym niezbędne jest wprowadzenie reform finansów publicznych, które doprowadzą do szybkiego ograniczenia nierównowagi fiskalnej oraz przyczynią się do zwiększenia efektywności i poprawy struktury wydatków publicznych.

Zmniejszenie deficytu wynikać będzie z działań już podjętych i planowanych przez rząd, szczególnie po stronie wydatkowej. Obniżeniu deficytu sprzyjać będzie przyspieszenie wzrostu gospodarczego i wygasanie negatywnych efektów kryzysu finansowego, w szczególności dla dochodów z tytułu podatków dochodowych i składek na ubezpieczenia społeczne.

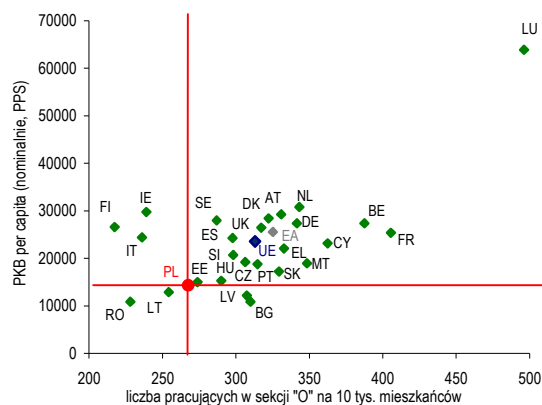
Wzrost dochodów sektora, szczególnie widoczny w 2011 r. i 2012 r., będzie wynikiem zarówno rosnących wpływów z podatków (w wyniku zmian systemowych i wzrostu gospodarczego), które zostały omówione w rozdziale poświęconym dochodom budżetu państwa, jak również rosnącego strumienia składek na ubezpieczenia społeczne, do czego będzie przyczyniać się poprawiająca się sytuacja na rynku pracy.

Najważniejszym strukturalnym czynnikiem wpływającym na wydatki sektora finansów publicznych będzie zastosowanie w następnych latach (przynajmniej do 2013 r. – terminu, w którym powinna nastąpić abrogacja procedury nadmiernego deficytu wobec Polski) reguły dyscyplinującej w stosunku do części sektora, która pozostaje pod bezpośrednią kontrolą rządu. Z kolei jednostki samorządu terytorialnego muszą przestrzegać dotychczasowych reguł fiskalnych przewidzianych w ustawie o finansach publicznych, a od 2012 r. także nowych reguł, w zakresie których finalizowane są prace projektowe.

Elementem wzmacniającym efekt reguły dyscyplinującej jest przewidywane utrzymanie w 2012 r. zamrożenia funduszu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, natomiast w kolejnych latach wzrost funduszu nie powinien przekraczać 1% w ujęciu realnym. Wraz z racjonalizacją poziomu zatrudnienia pozwoli to na podniesienie efektywności działania administracji publicznej oraz poprawę jakości świadczonych usług publicznych. Należy przy tym podkreślić, że już obecnie liczba pracowników w polskiej administracji⁴ w przeliczeniu na jednego

mieszkańca należy do jednej z najniższych w UE. W 2009 r. wynosiła ona w Polsce 268 i była wyraźnie niższa niż w przypadku UE, w której przeciętna wielkość wyniosła 313 pracowników. Zaledwie w pięciu państwach członkowskich UE liczba pracowników administracji przypadająca na 10 tys. mieszkańców była niższa niż w Polsce, przy czym w dwóch z nich, w Rumunii i na Litwie związane jest to z niższą wartością PKB per capita. W krajach o zbliżonym poziomie PKB per capita (EE, HU, CZ, PT i SK) wskaźnik ten był większy.

Pracujący w sekcji O przypadająca na 10 tys. mieszkańców a poziom PKB per capita w 2009 r.

Źródło: Eurostat

Dodatkowo, na poprawę sytuacji fiskalnej w horyzoncie prognozy pozytywny wpływ będzie miało ograniczenie możliwości przechodzenia na wcześniejsze emerytury (tzw. reforma emerytur pomostowych). Z jednej strony trwałe zmniejszenie liczby emerytów przełoży się na ograniczenie wypłat świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Z drugiej strony w związku z poprawą na rynku pracy wskutek wzrostu aktywności zawodowej osób w wieku przedemerytalnym zwiększeniu ulegną dochody sektora finansów publicznych.

Ograniczeniu ulegną również wydatki związane z wypłatą zmniejszonego zasiłku pogrzebowego. Poprawa sytuacji na rynku pracy pozwoli natomiast na niższe zaangażowanie środków publicznych wydatkowanych na przeciwdziałanie bezrobociu.

Na ścieżkę deficytu sektora finansów publicznych oddziałuje także wynik tzw. budżetu środków

⁴ Prezentowane dane dotyczą liczby pracujących w sekcji „O” według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007, czyli obejmującej „administrację publiczną i obronę narodową, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne”; do tej sekcji oprócz pracowników

cywilnych, zalicza się również tzw. służby mundurowe i funkcjonariuszy Policji; źródłem danych jest Eurostat.

Europejskich, który został omówiony w rozdziale V Budżet środków europejskich w latach 2011-2014.

Wzrost dochodów, wraz z ograniczeniem przyrostu wydatków, będą oznaczać szybką konsolidację finansów publicznych, której przeprowadzenie jest niezbędne do usunięcia barier długofalowego rozwoju, jakimi obecnie są wysoki deficyt i rosnący dług publiczny.

Poniższa tabela prezentuje poziom deficytu sektora finansów publicznych w latach 2011-2014, przy założeniu pełnej realizacji deficytu budżetu państwa w tym okresie.

W praktyce wykonanie deficytu budżetu państwa jest jednak regularnie niższe niż maksymalny, dopuszczony ustawą budżetową limit. W rezultacie, wielkości przedstawione w poniższej tabeli należy traktować jako bardzo konserwatywne, a nie jako odzwierciedlające najbardziej prawdopodobny poziom deficytu sektora finansów publicznych, który jest niższy.

Prognoza na lata 2011 – 2014 deficytu sektora finansów publicznych					
		2011*	2012	2013	2014
Deficyt	mld zł	75,4	46,5	18,5	15,0

* Poziom deficytu sektora finansów publicznych zgodny z obowiązującą ustawą budżetową na rok 2011

ROZDZIAŁ VIII

Państwowy dług publiczny

W horyzoncie WFPF realizowana będzie *Strategia zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2011-2014* oraz, po przyjęciu przez Radę Ministrów wraz z projektem ustawy budżetowej na rok 2012, *Strategia zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2012-2015*. Zarządzanie długiem Skarbu Państwa oraz oddziaływanie na dług sektora finansów publicznych będzie ukierunkowane na realizację celu *Strategii*, jakim jest minimalizacja kosztów obsługi

długu przy przyjętych ograniczeniach związanych z ryzykiem.

W tabeli przedstawiony został poziom państwowego długu publicznego oraz jego relacji do PKB na koniec 2010 r., a także prognozy tych wielkości w latach 2011-2014. Przedstawione prognozy uwzględniają wysokość transferów do OFE wynikającą ze zmian w systemie emerytalnym.

Państwowy dług publiczny w roku 2010 oraz prognozy na lata 2011-2014						
		2010	2011*	2012	2013	2014
1. Państwowy dług publiczny	mld zł	748,5	799,0	839,6	870,4	909,6
	% PKB	53,0	52,7	51,9	50,6	49,7

* deficyt budżetu państwa jest zgodny z ustawą budżetową na rok 2011

Przedstawione prognozy są zgodne z założeniami makroekonomicznymi i budżetowymi WFPF.

Powyższa tabela prezentuje maksymalny poziom długu publicznego w latach 2011-2014, przy założeniu pełnej realizacji deficytu budżetu państwa w tym okresie. W praktyce wykonanie deficytu budżetu państwa jest jednak regularnie niższe niż dopuszczony ustawą budżetową limit. W rezultacie, wielkości przedstawione w powyższej tabeli należy traktować jako bardzo konserwatywne, a nie jako odzwierciedlające najbardziej prawdopodobny poziom długu publicznego.

Według aktualnie posiadanych danych wartość państwowego długu publicznego na koniec 2010 r. wyniosła 748,5 mld zł, a jego relacja do PKB wyniosła 53,0%. Oznacza to, że w 2010 r. relacja długu do PKB przekroczyła próg 50%, ale ukształtowała się poniżej progu 55%.

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, przekroczenie progu 50% w 2010 r. oznacza konieczność przyjęcia w ustawie budżetowej na 2012 r. relacji deficytu budżetowego do dochodów nie wyższej niż założona w budżecie na rok 2011. Zasada ta będzie stosowana również w budżetach kolejnych lat do momentu obniżenia państwowego długu publicznego poniżej progu 50%.

Zakłada się, że w 2011 r. państwowy dług publiczny w ujęciu nominalnym wzrośnie o 50,5 mld zł, a w kolejnych trzech latach odpowiednio o 40,6 mld zł, 30,8 mld zł i 39,2 mld zł.

W latach 2011-2014 relacja państwowego długu publicznego do PKB będzie malała co roku. Zgodnie z założeniami WFPF w 2011 r. wyniesie ona 52,7%, a do

2014 r. spadnie do 49,7%, tj. poniżej pierwszego progu ostrożnościowego przewidzianego w ustawie o finansach publicznych.

Główną przyczyną wzrostu długu w ujęciu nominalnym będzie, podobnie jak w ubiegłych latach, finansowanie potrzeb pożyczkowych netto budżetu państwa poprzez zaciąganie zobowiązań na rynku krajowym i rynkach zagranicznych.

Na obniżanie potrzeb pożyczkowych w kolejnych latach wpływ będzie miał spadek deficytu budżetu państwa, występowanie, począwszy od 2013 r., nadwyżki w budżecie środków europejskich oraz zmniejszenie części składki emerytalnej przekazywanej do OFE (od maja 2011 r.), co w istotny sposób ograniczy transfery do FUS z tytułu ubytku składki przekazywanej do OFE.

Na zmniejszenie potrzeb pożyczkowych netto wpływać będą również przychody z prywatyzacji oraz lokaty wolnych środków jednostek sektora finansów publicznych w ramach konsolidacji zarządzania płynnością. Czynnikiem wpływającym na obniżenie długu publicznego będzie również aprecjacja złotego, zmniejszająca wartość długu w walutach obcych wyrażoną w złotych.

Podobnie jak w latach poprzednich, znaczącą większość państwowego długu publicznego będzie stanowił dług Skarbu Państwa (średnio w latach 2011-2014 około 94%). Po dynamicznym przyroście długu sektora samorządowego w latach 2009 i 2010, przewidywane jest zmniejszenie tempa tego przyrostu spowodowane m.in. wejściem w życie mechanizmów przewidzianych w ustawie o finansach publicznych.

Załącznik

Wydatki budżetu państwa według funkcji na lata 2011-2014

Przedstawiony poziom wydatków w poszczególnych funkcjach i określone cele stanowią aktualizację Wieloletniego Planu Finansowego Państwa przyjętego 3 sierpnia 2010 roku, sporządzoną w oparciu o ustawę budżetową na rok 2011 z dnia 20 stycznia 2011 r., uzupełnioną o prognozy na rok 2014.

Funkcja 1. Zarządzanie państwem

W ramach funkcji 1 realizowane są zadania zmierzające do wypełnienia najistotniejszych zapisów zawartych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Dotyczą one zasad demokratycznego ustroju państwa i społeczeństwa obywatelskiego. Celem zadań, realizowanych w tym obszarze, jest zapewnienie funkcjonowania konstytucyjnych organów władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej.

Realizacja tej funkcji jest związana z obsługą merytoryczną, prawną, organizacyjną, finansową, techniczną i kancelaryjno-biurową organów władzy państwowej i urzędów centralnych.

Działalność dysponentów, w ramach tej funkcji, obejmuje między innymi sprawowanie nadzoru nad systemem zamówień publicznych, kontrolę legalności, gospodarności i celowości działalności prowadzonej przez Narodowy

Kwoty wydatków zostaną kolejny raz zmodyfikowane w następnym Wieloletnim Planie Finansowym Państwa. Podobnie może nastąpić zmiana powiązań z celami i miernikami rezultatów, a także efektami ustanowionymi przez nowe dokumenty programowe.

Bank Polski, państwowe osoby prawne i inne jednostki państwowe.

Zakres podejmowanych działań w tym obszarze dotyczy również gromadzenia i zarządzania dokumentami komunistycznych organów bezpieczeństwa państwa, udostępnianie tych dokumentów osobom pokrzywdzonym, prowadzenie śledztw w sprawie zbrodni nazistowskich i komunistycznych oraz prowadzenie w tym zakresie działalności edukacyjnej i naukowej.

Funkcja swym zakresem wpisuje się w priorytet *Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 1. Zarządzanie państwem	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	1,4	4,3

Na realizację zadań w ramach funkcji 1 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 5,7 mld zł.

Wydatki realizowane w ramach funkcji 1 Zarządzanie państwem stanowią wydatki stałe związane z utrzymaniem i funkcjonowaniem organów władzy publicznej i wykonywaniem zadań administracji rządowej

(Art. 104 ust. 3 pkt 1 ustawy o finansach publicznych). Wydatki te wyniosą w latach 2011-2014 łącznie 5,7 mld zł.

Ze względu na charakter funkcji nie prezentuje się mierników.

Funkcja 2. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny

W ramach funkcji 2 dysponenti realizują zadania w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego i porządku publicznego, które polegają na skutecznej ochronie bezpieczeństwa ludzi i ich mienia, strzeżeniu porządku publicznego, zwalczaniu przestępczości, jak również zapobieganiu korupcji i przeciwdziałaniu przestępstwom gospodarczym, zagwarantowaniu obywatelom poczucia bezpieczeństwa, a także ochronie granic państwa i kontroli ruchu granicznego. Ponadto obejmują gwarantowanie konstytucyjnego porządku państwa.

Ważnymi zadaniami realizowanymi w ramach tej funkcji są wszelkie działania zmierzające do usprawnienia i przyspieszenia postępowań prowadzonych przez prokuratury oraz strzeżenie praworządności i czuwanie nad ściganiem przestępstw. W zakresie usług pożarniczych wykonywane zadania mają na celu rozpoznawanie zagrożeń i prowadzenie akcji ratowniczych. W wypadku klęsk żywiołowych i katastrof podejmowane są akcje zapobiegające skutkom

zagrożenia życia i zdrowia obywateli, a także skutkiem zagrożenia dla środowiska.

Zadania w ramach funkcji 2 realizuje Policja, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Prokuratura, Straż Graniczna, Biuro

Ochrony Rządu, Państwowa Straż Pożarna oraz System Obrony Cywilnej.

Zakres funkcji wpisuje się w priorytet *Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwo* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 2. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	14,2	44,5

Na realizację zadań w ramach funkcji 2 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 58,7 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników.

Funkcja 2			
Cel 1: Zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego i porządku publicznego			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Wskaźnik zagrożenia przestępczością na 100 tys. ludności	2 850	nie więcej niż w roku poprzednim	nie więcej niż w roku poprzednim
Funkcja 2			
Cel 2: Poprawa funkcjonowania służb bezpieczeństwa powszechnego i porządku publicznego			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Wskaźnik wykrywalności przestępstw ogółem	68%	nie mniej niż 68%	nie mniej niż 68%
2. Procent interwencji, w którym straż pożarna dotarła na miejsce zdarzenia (poniżej 15 minut)	75	stabilny	75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

Prognozowane wartości wskaźnika zagrożenia przestępczością na 100 tys. ludności na przestrzeni czterech lat będą stabilne. Wartości tego miernika na przestrzeni 4 lat będą kształtować się na poziomie nieprzekraczającym 2 850. Wskaźnik wykrywalności

przestępstw ogółem w okresie 2011-2014 będzie stabilny i kształtował się będzie na poziomie 68%.

Prognozuje się, że procent interwencji w którym straż pożarna dotarła na miejsce zdarzenia (poniżej 15 minut) będzie kształtować się w latach 2011-2014 na stałym poziomie 75%.

Funkcja 3. Edukacja, wychowanie i opieka

W ramach działalności edukacyjnej, wychowawczej i opiekuńczej państwa realizowane są zadania polegające na kształtowaniu i koordynowaniu polityki rządowej w zakresie edukacji, opieki oraz wychowania dzieci i młodzieży. Ponadto prowadzone są inicjatywy mające na celu udzielanie wsparcia szkołom i innym instytucjom kształcącym na poziomie przedszkolnym, podstawowym, średnim i wyższym, jak również ich kontrolowanie. Głównym motywem tych działań jest podwyższenie jakości wykształcenia i podniesienie kwalifikacji zawodowych społeczeństwa, zapewnienie powszechnego dostępu do nauki oraz wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Do istotnych działań w ramach tej funkcji należy przyznawanie stypendiów, dodatków i innej pomocy

materiałnej przeznaczonej na wsparcie uczniów i studentów. Działalność edukacyjna państwa skierowana jest nie tylko do dzieci i młodzieży, ale również do osób dorosłych. W tym obszarze realizowane są także zadania mające na celu organizowanie kształcenia pozaszkolnego dla dorosłych. Działania dysponentów polegają również na przygotowywaniu projektów aktów prawnych regulujących procesy edukacji, wychowania dzieci i młodzieży.

Funkcja 3 wpisuje się w zakres tematyczny priorytetu *Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 3. Edukacja, wychowanie i opieka	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	13,5	44,9

Na realizację zadań w ramach funkcji 3 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 58,4 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników.

Warto podkreślić, że poza wydatkami ponoszonymi w funkcji 3, wydatki na finansowanie oświaty i wychowania ponoszone są głównie w ramach części oświatowej subwencji ogólnej oraz ze środków pochodzących z dochodów własnych samorządów terytorialnych. Ich wysokość czterokrotnie przewyższa kwotę wydatków prezentowanych w funkcji 3.

Funkcja 3			
Cel 1: Podniesienie poziomu jakości kształcenia			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Liczba aktywnych zawodowo pracujących z wyższym wykształceniem w liczbie aktywnych zawodowo pracujących ogółem	25,3%	wzrost	29%
2. Liczba absolwentów poszczególnych typów szkół ponadgimnazjalnych, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe (1) lub maturalny (2) w stosunku do liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy przystąpili do egzaminu (%)	1) 64% 2) 81%	1) wzrost 2) stabilny	1) 67% 2) 82%
3. Wyniki badania populacji 15-latków przeprowadzone w ramach Programu Międzynarodowego Oceny Uczniów (PISA)	1) 508 2) 495 3) 500 (PISA 2009)	1) wzrost 2) wzrost 3) wzrost (PISA 2012)	1) 510 2) 500 3) 505 (PISA 2012)
Wyniki z: 1) nauk przyrodniczych; 2) matematyki; 3) czytania			

Funkcja 3			
Cel 2: Osiągnięcie do 2020 roku 90% wskaźnika upowszechnienia przedszkolnego			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	70%	wzrost	82%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Edukacji Narodowej

Liczba aktywnych zawodowo pracujących z wyższym wykształceniem w liczbie aktywnych zawodowo pracujących ogółem sukcesywnie zwiększa swoją wartość. W perspektywie czteroletniej prognozy przewidują wzrost wartości tego miernika z 25,3% w 2011 r. do 29% w 2014 r.

Liczba absolwentów poszczególnych typów szkół ponadgimnazjalnych, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe (1) lub maturalny (2) w stosunku do liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy przystąpili do egzaminu (%), wykazuje wzrost w ciągu kolejnych czterech lat. W 2014 r. zakłada się osiągnięcie 67% w przypadku egzaminów zawodowych (1) oraz 82% w przypadku matur (2).

Wyniki badania populacji 15-latków przeprowadzone w ramach Programu Międzynarodowego Oceny Uczniów (PISA), pokazują efekty nauczania w podziale na (1) nauki

przyrodnicze z wartością 508 w 2011 r., (2) matematykę z wartością 495 w tym samym roku oraz (3) z czytania z wartością 500. Planuje się, że po trzech kolejnych latach wyniki osiągną wartości odpowiednio (1) 510, (2) 500 oraz (3) 505.

Ostatni miernik dotyczy odsetka dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. Wychowanie przedszkolne jest pierwszym etapem kształcenia w systemie oświaty. Obecnie obejmuje ono dzieci w wieku 3-6 lat. Od 1 września 2012 r. w związku z obniżeniem wieku obowiązku szkolnego (od 6 roku życia), wychowanie przedszkolne obejmie tylko dzieci w wieku 3-5 lat. Miernik ten w roku 2010 osiągnął wartość 64,7%. Prognozy zakładają stały wzrost odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Wartości miernika zakładają przyrost o 12 punktów procentowych w perspektywie czteroletniej.

Funkcja 4. Zarządzanie finansami państwa

W ramach funkcji 4 podejmowane są działania dysponentów polegające na gospodarowaniu środkami publicznymi oraz zarządzaniu długiem publicznym. W obszarze tej funkcji podejmowane są działania kontrolne i administracyjne oraz nadzór nad rynkiem kapitałowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym i bankowym. W tym obszarze mieści się kontrola skarbową oraz nadzór nad organami kontroli skarbowej i innymi podmiotami

wydatkującymi środki publiczne, jak też zapewniona jest obsługa środków własnych Unii Europejskiej. Dysponenci funkcji 4 przygotowują projekty aktów prawnych dotyczących finansów państwa i wprowadzają w życie przepisy w tym obszarze.

Funkcja swym zakresem wpisuje się w priorytet *Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 4. Zarządzanie finansami państwa	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	125,9	410,3

Na realizację zadań w ramach funkcji 4 wraz z zawartymi w niej rezerwami celowymi i ogólną, składką do budżetu UE, subwencją dla jednostek samorządu terytorialnego oraz kosztami obsługi długu planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 536,2 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników.

W ramach funkcji 4 ujęta jest cała kategoria wydatków na obsługę długu publicznego (art. 104 ust. 3 pkt 2 ustawy o finansach publicznych), z wyłączeniem wydatków zaliczonych do funkcji 11 (związanych z finansowaniem programu wieloletniego „Wyposażenie Sił Zbrojnych RP w samoloty wielozadaniowe”).

Przewidywane wydatki na koszty obsługi długu publicznego w 2011 r. wynoszą 38,4 mld zł. Szacuje się, że w latach 2012-2014 koszty te wyniosą łącznie 131,0 mld zł.

Wielkości te są wynikiem założonych:

- poziomów i struktury długu w efekcie bieżącego finansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa,
- rentowności (oprocentowania) długu,
- kursów walutowych i rezerwy na ryzyko ich zmian,
- operacji związanych z zarządzaniem długiem i zarządzaniem płynnością budżetu państwa,
- wypłat z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji.

Kolejną kategorią w ramach funkcji 4 są środki własne Unii Europejskiej (art. 104 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych).

Składka unijna została zaplanowana w roku 2011 w wysokości 15,7 mld zł i szacuje się ją łącznie w latach 2012-2014 na 53,4 mld zł.

Kalkulacja wysokości środków własnych na rok 2011 jest oparta na projekcie budżetu UE wyrażonym w euro. Ostateczna wielkość wpłat poszczególnych państw członkowskich z tytułu środków własnych UE jest znana dopiero po zakończeniu procedury budżetowej i jest uzależniona od uchwalonej przez Radę UE i Parlament Europejski wysokości budżetu UE. Poziom wydatków budżetu ogólnego UE może zostać zmieniony w trakcie roku budżetowego na podstawie nowelizacji budżetu, co pociąga za sobą zmianę wysokości wpłat poszczególnych

krajów. Ponadto w szacunku uwzględnia się prognozy makroekonomiczne (w tym głównie wskaźników wzrostu DNB poszczególnych państw członkowskich).

Prognoza na lata 2012-2014 opiera się natomiast na przewidywanej w tym okresie wielkości budżetu UE oraz prognozach danych makroekonomicznych (w tym głównie wskaźników wzrostu DNB poszczególnych państw członkowskich).

W związku z powyższym należy podkreślić, iż w trakcie negocjacji budżetowych poziom płatności składki członkowskiej w latach 2012-2014 może ulec modyfikacji w stosunku do przedstawionych prognoz. Wysokość polskiej składki do budżetu UE uzależniona jest bowiem przede wszystkim od uchwalonej przez Radę UE i Parlament Europejski wysokości budżetu UE na dany rok oraz od tempa wzrostu pozostałych państw członkowskich (tj. udziału wysokości DNB Polski w DNB całej UE).

Subwencja ogólna dla JST (art. 104 ust. 3 pkt 5 ustawy o finansach publicznych) w roku 2011 została zaplanowana na kwotę 48,4 mld zł. W ramach subwencji ogólnej, dominującą pozycję stanowi część oświatowa subwencji ogólnej, która w 2011 r. wynosi 36,9 mld zł. Szacuje się, że w latach 2012-2014 subwencja ogólna wyniesie łącznie 155,8 mld zł.

Omawiana kategoria wydatków budżetu państwa obejmuje również dotacje na zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego (art. 104 ust. 3 pkt 5 ustawy o finansach publicznych). Planuje się, że w latach 2011-2014 kwota przeznaczona z budżetu państwa na tę kategorię wydatków wyniesie ok. 67 mld zł.

Funkcja 4			
Cel: Stabilność finansów publicznych			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
Deficyt sektora finansów publicznych w mld zł	75,4	spadek	15,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów

Polska jest zobowiązana decyzją Rady UE Ecofin do zlikwidowania nadmiernego deficytu do 2012 r. Pakt Stabilności i Wzrostu wymaga także utrzymania relacji długu publicznego do PKB na poziomie poniżej 60% i osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego (MTO) na poziomie 1%.

Deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych przekroczył limit określony w Pakcie Stabilności i Wzrostu w 2008 r. Wzrósł wówczas do 3,7% PKB, a następnie w roku 2009 osiągnął 7,2% PKB. Spowodowane było to spadkiem dochodów sektora w relacji do PKB, przy

jednoczesnym wzroście wydatków w relacji do PKB, w szczególności inwestycji.

Szacunki wskazują, że w 2010 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł ok. 7,9 % PKB. W 2011 r. na poziom deficytu sektora znaczący wpływ będzie miał deficyt budżetu państwa. Ustawa budżetowa na 2011 r. zakłada, że deficyt budżetu państwa nie przekroczy 40,2 mld zł, zaś całego sektora 75,4 mld zł. Docelowo w roku 2014 deficyt sektora finansów publicznych powinien się zmniejszyć do 15,0 mld zł, tj. poniżej 1% PKB.

Funkcja 5. Ochrona praw i interesów Skarbu Państwa

W obszarze tej funkcji dysponenci podejmują działania w zakresie zarządzania i prywatyzacji mienia Skarbu Państwa oraz państwowych osób prawnych. Istotna w tym obszarze jest ochrona interesów Skarbu Państwa. Dysponenci inicjują i nadzorują politykę państwa w zakresie przekształceń własnościowych mienia państwowego i komunalnego. Realizują działania w zakresie zastępstwa procesowego oraz prowadzą

działalność opiniodawczo-legislacyjną. W ramach funkcji 5 prowadzone są również prace mające na celu przygotowanie i wprowadzenie w życie przepisów prawnych dotyczących ochrony praw i interesów Skarbu Państwa.

Funkcja 5, podobnie jak poprzednia funkcja, jest spójna z priorytetem *Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 5. Ochrona praw i interesów Skarbu Państwa	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	0,2	0,5

Na realizację zadań w ramach funkcji 5 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 0,7 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników.

Funkcja 5			
Cel 1: Zwiększanie konkurencyjności polskiej gospodarki poprzez zmianę struktury własnościowej			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Wartość planowanych przychodów z prywatyzacji	15 mld zł	spadek	5 mld zł

Funkcja 5			
Cel 2: Wywiązywanie się ze zobowiązań Skarbu Państwa w stosunku do obywateli			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Liczba zaspokojonych roszczeń w stosunku do wniosków	100%	stabilny	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Skarbu Państwa

Wartość planowanych przychodów z prywatyzacji wykazuje tendencję spadkową w prognozowanym okresie. Przewiduje się, że w roku 2011 będzie to 15 mld zł. Aktualnie szacuje się, że w następnych latach wartość ta będzie się zmniejszała do 5 mld zł w 2014 roku.

Na przestrzeni czterech lat liczba zaspokojonych roszczeń w stosunku do wniosków zostanie zrealizowana w 100%, co oznacza, że cel zadania będzie w pełni zrealizowany.

Funkcja 6. Polityka gospodarcza kraju

Zakres tej funkcji obejmuje działania mające na celu zapewnienie stałego wzrostu gospodarczego, postępu społeczno-ekonomicznego oraz rozwoju gospodarki krajowej. Działania te umacniają pozycję polskiej gospodarki i poprawiają wizerunek kraju na arenie międzynarodowej. W ramach funkcji realizowane są także inicjatywy związane ze współpracą gospodarczą z zagranicą, polityką energetyczną i własnością przemysłową.

Rozwojowi gospodarczemu sprzyja podnoszenie i umacnianie konkurencyjności oraz innowacyjności gospodarczej, a także stymulowanie przedsiębiorczości dzięki zapewnieniu stabilnych, sprzyjających rozwojowi warunków prawno-organizacyjnych. Konieczne jest zatem prowadzenie działań zapewniających ochronę konkurencji, konsumentów, jak również nadzór rynkowy i pomoc publiczną. Ponadto istotnym elementem jest skuteczny państwowy nadzór i kontrola nad rynkiem energetycznym, bezpieczeństwem jądrowym i ochroną radiologiczną oraz dywersyfikacja źródeł zaopatrzenia i sposobu wytwarzania

energii oraz zapewnienie skutecznej infrastruktury i funkcjonowania systemów zaopatrzenia w energię elektryczną. Istotne jest zwiększenie efektywności wykorzystania paliw, w szczególności stałych paliw mineralnych, ropy naftowej i gazu ziemnego, paliwa jądrowego oraz pozostałych paliw związanych z energią elektryczną.

Podejmowane działania na rzecz turystyki skutecznie stymulować będą sytuację gospodarczą m.in. poprzez tworzenie miejsc pracy i korzystne postrzeganie Polski zarówno w innych krajach Unii Europejskiej, jak i na świecie.

Niezwykle ważnym zadaniem państwa w procesie koordynacji polityki gospodarczej jest także zapewnianie i przekazywanie opinii publicznej rzetelnej i systematycznej informacji o sytuacji ekonomicznej, demograficznej i społecznej kraju.

Funkcja 6 wpisuje się w priorytet *Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 6. Polityka gospodarcza kraju	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	2,7	8,7

Na realizację zadań w ramach funkcji 6 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 11,4 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników.

Funkcja 6			
Cel 1: Stabilny i zrównoważony rozwój polskiej gospodarki			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. PKB per capita wg PPS w relacji do średniej w krajach UE-27 (w %)	63,3%*	wzrost	67,3%*
2. Nakłady na działalność badawczo-rozwojową i innowacyjną	42,4 mld	wzrost	56,8 mld
Funkcja 6			
Cel 2: Bezpieczeństwo energetyczne kraju			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Udział produkcji energii elektrycznej z paliw pochodzenia krajowego w krajowej produkcji energii elektrycznej	powyżej 85%	stabilny	powyżej 85%
2. Nadwyżka mocy dyspozycyjnych elektrowni krajowych w stosunku do maksymalnego krajowego zapotrzebowania mocy	powyżej 15%	spadek	powyżej 10%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki, (*) Ministerstwa Finansów

Pierwszy miernik celu nr 1 funkcji 6 dotyczy wartości PKB *per capita* w relacji do średniej dla 27 krajów Unii Europejskiej. Tempo wzrostu gospodarczego Polski było szczególnie wysokie po akcesji do UE – wzrost PKB

w latach 2004-2008 wyniósł średnio 5,4%. Istotne dla poprawy relacji było również utrzymanie się w Polsce pozytywnej dynamiki wzrostu w latach kryzysu gospodarczego na świecie i w Europie – w 2009 r. było

to 1,7%, a na 2010 r. szacuje się 3,8%. W rezultacie poziom PKB *per capita* Polski w relacji do średniej UE wzrósł z 48,6% w 1999 r. do 52,3% w 2006 r., 57,5% w roku 2008 i 60,9% w 2009 r. Proces ten, na różną skalę, odbywał się w niemal wszystkich województwach. Prognozowane wartości tego miernika na cztery lata 2011-2014 pokazują stały wzrost wartości. Przewiduje się, że w 2014 roku PKB *per capita* w relacji do UE-27 będzie kształtował się na poziomie 67,3%.

Nakłady na działalność badawczo-rozwojową i innowacyjną osiągną wartość 42,4 mld zł w 2011 r. W kolejnych latach wartość miernika będzie wzrastać aż do kwoty 56,8 mld zł w 2014 r.

Funkcja 7. Gospodarka przestrzenna, budownictwo i mieszkalnictwo

Funkcja 7 swym zakresem obejmuje działania związane z budownictwem, gospodarką przestrzenną i mieszkaniową oraz regulacje prawne w tym obszarze. W ramach tych działań finansowane są inicjatywy dotyczące przede wszystkim zagospodarowania przestrzennego, wspierania gospodarki nieruchomościami i mieszkalnictwa. Realizowane są również rządowe programy rozwoju infrastruktury komunalnej, polityki miejskiej, a także sprawy w obszarze architektury, geodezji i kartografii. Dofinansowywane są działania mające na celu poprawę stanu technicznego oraz standardu termicznego budynków mieszkalnych. Realizacja zadań w ramach tej funkcji obejmuje ponadto nadzór nad przestrzeganiem prawa w procesie budowlanym oraz bezpieczeństwa użytkowania obiektów

Do celu 2 przypisano również dwa mierniki. Udział produkcji energii elektrycznej z paliw pochodzenia krajowego w krajowej produkcji energii elektrycznej będzie wynosił powyżej 85% dla całego okresu planu wieloletniego.

Nadwyżka mocy dyspozycyjnych elektrowni krajowych w stosunku do maksymalnego krajowego zapotrzebowania mocy w roku 2011 będzie najwyższa i wyniesie powyżej 15%. Na przestrzeni lat 2012-2014 wartość ta ulegnie zmniejszeniu, ale pozostanie powyżej 10%.

budowlanych wykonywany przez organy architektoniczno-budowlane oraz organy nadzoru budowlanego.

Funkcja ta wiąże się także z polityką geoinformacji poprzez działania zmierzające do poprawy przestrzegania prawa i standardów z zakresu geodezji i kartografii. Możliwe jest to poprzez sprawowanie kontroli nad nadzorem geodezyjnym i kartograficznym, wspieranie powstawania opracowań geodezyjnych, kartograficznych, jak również modernizację ewidencji gruntów i budynków.

Funkcja 7 wpisuje się w priorytet *Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 7. Gospodarka przestrzenna, budownictwo i mieszkalnictwo	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	1,7	5,7

Na realizację zadań w ramach funkcji 7 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 7,4 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników.

Funkcja 7			
Cel: Poprawa stanu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców (w szt.)	357	wzrost	369
2. Liczba nowo budowanych mieszkań na 1000 mieszkańców (w szt.)	4	stabilny	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Infrastruktury

Wskaźnik zasobów mieszkaniowych w Polsce wynosił w 2010 r. ok. 350 mieszkań/1000 osób. W kolejnych latach wykazuje on stałą tendencję wzrostową. Wskaźnik rośnie w perspektywie czteroletniej o 12, tj. z 357 mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców Polski w 2011 roku do 369 w roku 2014.

Prognozuje się, że liczba nowo budowanych mieszkań na 1000 mieszkańców (w szt.) będzie kształtować się na stałym poziomie 4 mieszkań w każdym roku.

Funkcja 8. Kultura fizyczna i sport

W ramach funkcji podejmowane są zadania sprzyjające rozwojowi kultury fizycznej oraz inicjatywy służące zapewnieniu odpowiednich warunków prawno-organizacyjnych i ekonomicznych dla tego obszaru. Realizowane zadania wspierają upowszechnienie i promocję aktywności fizycznej, co jest ważne dla poprawy stanu zdrowia i jakości życia.

Funkcja ta obejmuje swym zakresem obszar odpowiedzialności państwa za sprawy kultury fizycznej, rekreacji i rehabilitacji ruchowej, sportu dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych. Istotne są działania związane z rozwojem sportu wyczynowego, a także umożliwiające poprawę uczestnictwa i wzrost wyników sportowych na poziomie europejskim i światowym. Ułatwienie społeczeństwu dostępu do różnorodnych form

aktywności wiąże się z rozwojem i unowocześnieniem infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Finansowanie działań mających na celu przygotowanie oraz organizację finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 jest bezprecedensowym przedsięwzięciem w skali krajowej. Należy zatem zapewnić odpowiednie przygotowanie i funkcjonowanie obiektów infrastruktury sportowej, jak również systemu promocji Polski jako współorganizatora UEFA EURO 2012™. Funkcja 8 wpisuje się w priorytet *Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 8. Kultura fizyczna i sport	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	1,1	1,7

Na realizację zadań w ramach funkcji 8 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 2,8 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników.

Funkcja 8			
Cel 1: Wzrost aktywności fizycznej społeczeństwa poprzez rozwój nowoczesnej ogólnodostępnej infrastruktury sportowej			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Liczba obiektów sportowych dofinansowanych ze środków będących w dyspozycji Ministerstwa Sportu i Turystyki ogółem oddanych do użytku w stosunku do roku poprzedniego (w %)	7%	stabilny	7%
2. Liczba kompleksów boisk zrealizowanych w ramach realizacji programu „Moje Boisko – Orlik 2012”	750	750	
Funkcja 8			
Cel 2: Wzrost pozycji Polski we współzawodnictwie międzynarodowym w sportach olimpijskich			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Miejsce w rankingu światowym w sportach olimpijskich	15-20	wzrost	13-20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Sportu i Turystyki

Liczba obiektów sportowych dofinansowanych ze środków będących w dyspozycji Ministerstwa Sportu i Turystyki ogółem oddanych do użytku w stosunku do roku poprzedniego (w %) powinna wzrastać o 7% w każdym roku.

Dotychczasowa dynamika realizacji programu wskazuje na to, że liczba kompleksów boisk zrealizowanych w ramach realizacji programu „Moje Boisko – Orlik 2012”

zostanie uzyskana zgodnie z założeniami. Do zakończenia programu, które nastąpi w 2012 roku, prognozuje się zrealizować 750 kompleksów rocznie. Przewiduje się, że miejsce w rankingu światowym w sportach olimpijskich będzie coraz wyższe. Pozycja polskiego sportu w ciągu czterech lat poprawi się o 2 miejsca.

Funkcja 9. Kultura i dziedzictwo narodowe

Funkcja ta obejmuje swym zakresem obszar państwa odpowiedzialny za działalność kulturalną oraz sprawy rozwoju i opieki nad materialnym i niematerialnym dziedzictwem narodowym. W obszarze tym mieszczą się takie działania, jak podtrzymywanie i rozpowszechnianie tradycji narodowej i państwowej, ochrona zabytków, miejsc pamięci narodowej, grobów, cmentarzy wojennych i pomników zagłady.

Istotne jest wspieranie działalności muzeów, działalności twórczej, artystycznej, kultury ludowej oraz rękodziela artystycznego. Prowadzenie prac i realizacja zadań mających na celu wsparcie i promowanie twórczości krajowej w znaczny sposób poprawia atrakcyjność kraju na arenie międzynarodowej. W celu promocji kultury i dziedzictwa narodowego ważne są także starania o rozwój wydawnictw, księgarstwa, bibliotek i czytelnictwa, edukacji kulturalnej, wystaw artystycznych, wymiany

kulturalnej z zagranicą oraz działalności widowiskowej i rozrywkowej.

W sferze kultury i dziedzictwa narodowego realizowane są przedsięwzięcia związane z zachowaniem, ochroną i rewitalizacją materialnego dziedzictwa kulturowego poprzez renowację, konserwację oraz adaptację obiektów zabytkowych. W tym obszarze prowadzona jest budowa i modernizacja obiektów, wykorzystywanych do upowszechniania dóbr kultury narodowej oraz jej promocji, co służy integracji i wymianie międzynarodowej i uzupełnia ofertę turystyczną kraju.

Funkcja 9 wpisuje się w priorytet *Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 9. Kultura i dziedzictwo narodowe	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	1,3	5,6

Na realizację zadań w ramach funkcji 9 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 6,9 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników.

Funkcja 9			
Cel 1: Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych, otrzymujących dotacje podmiotowe na 1000 osób w danym roku	47,82	wzrost	51,59
2. Liczba nowo wybudowanych, modernizowanych, pozyskanych i wyposażonych obiektów służących kulturze w roku/na rok poprzedni (%)	135,48	spadek	100
Funkcja 9			
Cel 2: Ochrona i poprawa stanu zachowania dziedzictwa narodowego			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Liczba zabezpieczonych, odrestaurowanych nieruchomości dziedzictwa narodowego w kraju i za granicą w danym roku	505	wzrost	527
2. Liczba zabezpieczonych (zdigitalizowanych), odrestaurowanych ruchomych obiektów dziedzictwa narodowego w kraju i za granicą w danym roku	43 943 431	wzrost	41 861 555

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Prognoza liczby widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych, otrzymujących dotacje podmiotowe na 1000 osób w danym roku wskazuje, że działania państwa pozwolą zmniejszyć tempo spadku uczestników imprez kulturalnych. W całym okresie 2011-2014 wartość zwiększy się o 3,77. W latach 2012 i 2013 również nastąpi wzrost z 49,62 do 50,44.

Dodatnia dynamika liczby nowo wybudowanych, modernizowanych, pozyskanych i wyposażonych obiektów służących kulturze w roku/na rok poprzedni (%), pokazuje znaczny wzrost efektów działań inwestycyjnych w obszarze kultury. Wartość miernika w całym okresie 2011-2014 zmienia się

o 35,48 pkt. proc. W latach 2012 i 2013 wartość miernika zmniejsza się z 126,98 % do 98,13%.

Liczba zabezpieczonych, odrestaurowanych nieruchomości obiektów dziedzictwa narodowego w kraju i za granicą w danym roku przyjmuje w okresie 2011-2014 r. malejące wartości. W 2011 r. liczba wyżej wspomnianych obiektów ma wynosić 505 i wzrośnie do 527 w 2014 roku, co oznacza dla całego okresu planowany wzrost o 22 obiekty. W latach 2012 i 2013 szacuje się, iż wartość miernika wzrośnie z 513 do 518.

Funkcja 10. Nauka polska

W ramach tej funkcji realizowane są działania związane z polityką naukową, naukowo-techniczną i innowacyjną państwa. Realizowane są inicjatywy mające na celu wspieranie badań naukowych i prac rozwojowych przyczyniających się do wzrostu innowacyjności i podnoszenia poziomu technologicznego polskiej gospodarki, a poprzez to przyczyniające się do przyspieszenia postępu cywilizacyjnego.

Prowadzone są prace mające na celu unowocześnienie infrastruktury nauki polskiej, w tym inwestycje budowlane i zakupy aparatury naukowo-badawczej. Poprzez

Liczba zabezpieczonych (zdigitalizowanych), odrestaurowanych ruchomych obiektów dziedzictwa narodowego w kraju i za granicą w danym roku osiągnie w 2014 r. poziom 41 861 555. Natomiast w całym okresie wartości miernika spada pomiędzy rokiem 2011 a 2012, a następnie przewiduje się wzrost w latach 2012 i 2013 z 38 465 755 do 39 335 153.

wspieranie projektów badawczych i celowych oraz działalności statutowej jednostek naukowych możliwe jest zwiększenie integracji oraz efektywne wykorzystanie wyników badań naukowych w praktyce gospodarczej. Ważne są również zadania, które służą promocji nauki i innowacyjności w społeczeństwie, a także współpracy naukowej z zagranicą.

Funkcja 10 wpisuje się w priorytet *Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 10. Nauka polska	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	4,7	16,3

Na realizację zadań w ramach funkcji 10 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 21,0 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników.

Funkcja 10			
Cel 1: Zwiększenie wykorzystania wyników badań naukowych w praktyce gospodarczej			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Nakłady sektora przedsiębiorstw na B+R jako % PKB (BERD/GDP)	0,25%	wzrost	0,35%
2. Liczba międzynarodowych udzielonych patentów w Europejskim Urzędzie Patentowym (EPO), Urzędzie Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej (USPTO), uzyskanych z realizowanych projektów	45 EPO 38 USPTO	stabilny	54 EPO 45 USPTO
Funkcja 10			
Cel 2: Wzrost jakości prowadzonych badań			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Liczba polskich publikacji w międzynarodowych (indeksowanych) czasopismach na 1 mln mieszkańców (wg GUS/Scopus)	700	wzrost	900
2. Udział publikacji polskich naukowców w światowej liczbie publikacji naukowych w czasopismach objętych National Science Indicators	1,55%	wzrost	1,59%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Pomimo zauważalnego spadku tempa wzrostu gospodarczego od 2009 roku oraz konieczności redukcji deficytu budżetowego, zakłada się wzrost kwoty wydatków na działalność badawczo-rozwojową w zakresie budżetu środków krajowych. W ramach konsolidacji finansów publicznych w funkcji 10 są dodatkowo prezentowane środki publiczne przeznaczane na naukę wydatkowane przez lub za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowego Centrum Nauki. Dzięki zwiększaniu wydatków publicznych oraz promowaniu nauki przewidywany jest wzrost nakładów sektora przedsiębiorstw na działalność B+R do PKB o 0,10 p.p. w perspektywie czteroletniej.

Liczba udzielonych patentów międzynarodowych w Europejskim Urzędzie Patentowym (EPO) i w Urzędzie Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej (USPTO), w perspektywie czteroletniej powinna wzrosnąć

o 9 w przypadku EPO i 7 w przypadku USPTO. Wskaźnik ten pokazuje potencjał komercyjny i międzynarodową wartość efektów prowadzonych w Polsce badań naukowych.

Przewidywany jest wzrost liczby polskich publikacji w międzynarodowych (indeksowanych) czasopismach na 1 mln mieszkańców (wg GUS/Scopus) – w perspektywie czteroletniej z 700 w roku 2011 do 900 polskich publikacji w roku 2014.

Czwarty prezentowany miernik pokazuje udział publikacji polskich naukowców w światowej liczbie publikacji naukowych w czasopismach objętych National Science Indicators. Przewiduje się, że udział ten będzie się systematycznie zwiększał. Miernik ten poprawnie odzwierciedla wkład polskich uczonych do nauki światowej i ich pozycję na arenie międzynarodowej.

Funkcja 11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic

Funkcja ta obejmuje działalność dysponentów odpowiedzialnych za sprawy obrony państwa, Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej oraz za udział w przedsięwzięciach wojskowych w postaci zobowiązań militarnych wynikających z umów międzynarodowych. Podstawowym zadaniem państwa jest rozwój zdolności operacyjnych sił zbrojnych dla zapewnienia skutecznej obrony i ochrony polskich granic w ramach działań prowadzonych samodzielnie oraz w ramach obrony kolektywnej – również poza granicami Polski. W zakresie wypełniania obowiązków sojuszniczych, wynikających z członkostwa Polski w NATO, Siły Zbrojne RP utrzymują

gotowość do uczestnictwa w działaniach prowadzonych zgodnie z prawem międzynarodowym, organizowanych przez NATO, UE lub w ramach doraźnych koalicji państw. Ponadto w ramach funkcji dysponenci prowadzą działania polegające m.in. na rozpoznawaniu i przeciwdziałaniu zagrożeniom zewnętrznym godzącym w bezpieczeństwo, obronność, niepodległość i nienaruszalność terytorium RP.

Funkcja 11 wpisuje się w priorytet *Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwo* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	20,8	72,3

Na realizację zadań w ramach funkcji 11 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 93,1 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników.

Funkcja 11			
Cel: Zapewnienie niepodległości i nienaruszalności terytorialnej RP			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Wskaźnik uкомплектовania żołnierzami zawodowymi Sił Zbrojnych RP czasu „P” (stan ewidencyjny żołnierzy zawodowych do liczby stanowisk etatu czasu „P”)	100%	stabilny	100%
2. Relacja wskaźnika potencjału bojowego do jego poziomu z roku poprzedniego	1,0046	spadek	1,044

Miernik	2011	2012 i 2013	2014
3. Średnioroczna liczba żołnierzy skierowanych do PKW* w stosunku do poziomu ambicji narodowych ("Strategia udziału SZ RP w operacjach poza granicami kraju")	0,91	spadek	0,60
4. Stan osobowy Sił Zbrojnych RP (na koniec roku)	100 000 SZ RP**	stabilny	100 000 SZ RP
	20 000 NSR***	stabilny	20 000 NSR
* <i>Polski Kontyngent Wojskowy</i>	** <i>Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej</i> , *** <i>Narodowe Siły Rezerwowe</i>		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Obrony Narodowej

Przewiduje się, że wskaźnik ukończenia żołnierzami zawodowymi Sił Zbrojnych RP czasu „P” będzie utrzymywać się na stałym poziomie 100% w latach 2011-2014.

Relacja wskaźnika potencjału bojowego do jego poziomu z roku poprzedniego kształtuje się na zbliżonym poziomie. Prognozuje się, że wartość miernika zwiększy się w całym okresie z 1,0046 w roku 2011 do 1,044 w roku 2014. W latach 2012 i 2013 wartość zmniejsza się z 1,046 do 1,021.

Średnioroczna liczba żołnierzy skierowanych do PKW w stosunku do poziomu ambicji narodowych (Strategia udziału SZ RP w operacjach poza granicami kraju) powinna zmniejszać się o 0,31 p.p. na przestrzeni

czterech lat, aby w 2014 roku osiągnąć wartość 0,60. W latach 2012 i 2013 wartość zmniejsza się z 0,91 do 0,68.

Rządowy program profesjonalizacji Sił Zbrojnych RP zakłada, że w 2011 r. stan osobowy Sił Zbrojnych (na koniec roku) wyniesie do 120 tys. żołnierzy służby czynnej i Narodowych Sił Rezerwowych. Liczba ta w kolejnych latach będzie utrzymywana na stałym poziomie.

Funkcja 12: Środowisko

Funkcja ta obejmuje działalność dysponentów w zakresie ochrony, kształtowania i poprawy stanu oraz prowadzenia kontroli nad racjonalnym wykorzystaniem zasobów środowiska. Zachowanie równowagi w systemie przyrodniczym wymaga spójnego i całościowego zarządzania, zarówno dostępem do zasobów środowiska oraz likwidacją i zapobieganiem powstawania negatywnych dla środowiska skutków działalności gospodarczej, jak i racjonalnego użytkowania zasobów przyrodniczych. Wszelkie działania związane z ochroną i poprawą stanu środowiska wynikają z istniejących aktów prawnych oraz zobowiązań wynikających z członkostwa Polski w UE, jak i prowadzonej współpracy międzynarodowej. Ochrona środowiska dotyczy obszarów związanych z budową, funkcjonowaniem, utrzymaniem i modernizacją obiektów oraz instalacji do zagospodarowania odpadów. Ważnymi zadaniami są działania w zakresie systemów kanalizacyjnych,

oczyszczania ścieków, zwalczania i ograniczania zanieczyszczeń, przeciwdziałania zmianom klimatycznym, ochroną przyrody, ochroną lasów i gruntów leśnych, łowiectwa, ochroną przeciwpowodziową i racjonalnym wykorzystaniem zasobów wodnych. W celu poprawy jakości środowiska prowadzone są kontrole przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym użytkowaniu zasobów przyrody oraz realizowane są inicjatywy służące ochronie przyrody i kształtowaniu różnorodności biologicznej, w tym tworzenie europejskiej sieci obszarów chronionych NATURA 2000, ochronie i kształtowaniu krajobrazu, jak również rozwojowi parków narodowych i krajobrazowych.

Funkcja 12 wpisuje się w priorytet *Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 12. Środowisko	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	1,0	3,3

Na realizację zadań w ramach funkcji 12 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 4,3 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników.

Funkcja 12
Cel 1: Zaspokojenie potrzeb wodnych ludności i gospodarki narodowej oraz ograniczenie zagrożeń wywołanych przez powodzie i susze, w połączeniu z utrzymaniem dobrego stanu wód i związanych z nim ekosystemów

<i>Miernik</i>	2011	2012 i 2013	2014
1. Udział nakładów na gospodarkę wodną w PKB	0,065	spadek	0,058

Funkcja 12
Cel 2: Ochrona i poprawa stanu środowiska w szczególności poprzez zachowanie różnorodności oraz właściwą gospodarkę odpadami

<i>Miernik</i>	2011	2012 i 2013	2014
1. Powierzchnia obszarów objęta różnymi formami ochrony przyrody (ha)	13 097 420	stabilny	13 097 420
2. Masa składowanych odpadów w skali kraju/masa wytworzonych odpadów w skali kraju (%)	22,5	spadek	21,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Środowiska

Udział nakładów na gospodarkę wodną w PKB stopniowo zmniejsza się w latach 2011-2014 z 0,065 w roku 2011 do 0,058 w roku 2014.

Powierzchnia obszarów objęta różnymi formami ochrony przyrody (w ha) jest natomiast stabilna dla lat 2011-2014 i wynosi ona 13 097 420. Do form ochrony przyrody zalicza się głównie parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu. Stałość wartości miernika wynika z faktu, że objęcie obszarów ochroną przyrody wymaga długoletniego procesu formalno-prawnego. Ponadto ogólna wielkość obszaru bilansuje się w ciągu pewnego okresu czasu, gdyż w miejsce likwidowanych powstają nowe formy ochrony przyrody. Celem ochrony jest utrzymanie

przynajmniej na tym samym poziomie wartości miernika, negatywnym zjawiskiem byłoby natomiast zmniejszenie się jego wartości.

Masa składowanych odpadów w skali kraju/masa wytworzonych odpadów w skali kraju (w %) waha się na przestrzeni czterech prognozowanych lat od 22,5% w 2011 r. do 21% w 2014 r. Wartości te wykazują stałą coroczną tendencję spadkową. Oznacza to, iż działania w zakresie gospodarki odpadami, finansowane środkami publicznymi, zgodnie z zamierzeniami, powinny przynosić stopniowe efekty pozytywne. Ograniczanie ilości odpadów oraz ich negatywnych skutków stanowi, obok odzysku i unieszkodliwiania odpadów, podstawę gospodarki odpadami.

Funkcja 13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny

Funkcja ta obejmuje działalność w zakresie zabezpieczenia obywateli w sferze socjalnej oraz opieki nad dzieckiem i rodziną, jak również podnoszenia poziomu życia mieszkańców. Sprowadza się to do zapewnienia dostępu do usług zdrowotnych, opiekuńczych i socjalnych. Działania w ramach tej funkcji koncentrują się na wsparciu osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, zapewnieniu profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie oraz integracji ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie. Ponadto, inicjowane są usługi socjalne adekwatne do potrzeb, opracowywane są założenia polityki ubezpieczeń społecznych oraz projekty przepisów w zakresie ubezpieczeń społecznych. Istotnym działaniem państwa w ramach tej funkcji jest zapewnienie warunków

sprzyjających rozwojowi młodego pokolenia w rodzinie i środowiskach pozarodzinnych oraz wspieranie rodziny w ponoszeniu kosztów utrzymania i wychowania dzieci. Ważny jest także rozwój usług społecznych dla dzieci i młodzieży, systemu opieki nad matką i dzieckiem, stwarzanie warunków do pogodzenia pracy zawodowej z obowiązkami wobec rodziny, wsparcie rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, wsparcie rozwoju rodzin zastępczych. Istotnym społecznie elementem do tej dziedziny aktywności państwa jest utworzenie systemu wsparcia dla osób starszych oraz stworzenia godnych warunków pracy i życia osobom niepełnosprawnym. Funkcja 13 wpisuje się w priorytet *Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	85,0	278,0

Na realizację zadań w ramach funkcji 13 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 363,0 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników.

Dotacje dla FUS i KRUS ujęte są w art. 104 ust. 3 pkt 4 ustawy o finansach publicznych.

Dotację budżetową dla FUS w roku 2011 zaplanowano w kwocie 37,1 mld zł. Dotacja dla FUS na lata 2012-2014 zaplanowana jest w kwocie 126,1 mld zł, która zapewni płynność finansową wypłat świadczeń emerytalno-rentowych oraz świadczeń krótkoterminowych (np. zasiłki chorobowe, macierzyńskie, opiekuńcze, itp.). Dotacja z budżetu dla FUS uzupełnia inne ustawowe dochody tego funduszu do takiego poziomu, aby zapewnić płynność wypłat świadczeń z funduszu. Poziom planowanych wydatków na świadczenia emerytalno-rentowe zależy od kształtowania się liczby wypłaconych świadczeń (przyjęto spadek z roku na rok liczby uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych) oraz przewidywanej waloryzacji świadczeń. Dotacja dla Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stanowi

realizację przez państwo gwarancji wypłaty świadczeń finansowanych z tego funduszu oraz ustawowego obowiązku sfinansowania składki na ubezpieczenie zdrowotne za rolników i ich domowników. Fundusz emerytalno-rentowy przeznaczony jest na finansowanie świadczeń emerytalno-rentowych, dodatków do tych świadczeń (np. dodatek pielęgnacyjny, dodatek dla sieroty zupełnej), zasiłków pogrzebowych, ubezpieczeń zdrowotnych płaconych za rolników i ich domowników. Dotacja dla FER ma zapewnić płynność finansową wypłat świadczeń emerytalno-rentowych oraz innych świadczeń finansowanych w ramach tego funduszu. W roku 2011 dotację dla FER zaplanowano w kwocie 15,1 mld zł, a w latach 2012-2014 przewiduje się 45,8 mld zł.

Funkcja 13			
Cel 1: Zapewnienie pomocy rodzinom oraz osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Liczba rodzin objętych obowiązkowymi świadczeniami na rzecz rodziny	2,3 mln	stabilny	2,1 mln
Funkcja 13			
Cel 2: Ochrona obywateli przed skutkami różnego rodzaju ryzyka związanego z aktywnością zawodową			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Zasięg ubezpieczeń społecznych	0,59	wzrost	0,62

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb w sytuacji, gdy ze względu na wiek, chorobę lub dysfunkcje społeczne nie mogą własnym staraniem zapewnić sobie niezbędnych warunków życia.

Funkcja 14. Rynek pracy

Funkcja ta obejmuje działalność w zakresie zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu. Wspierane jest tworzenie nowoczesnych publicznych służb zatrudnienia oraz tworzone są instrumenty aktywnej polityki rynku pracy, szczególnie odnoszące się do młodzieży oraz osób starszych. Celem działań podejmowanych przez instytucje rynku pracy jest dążenie do pełnego i produktywnego zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich, osiągnięcia

Wzrost

Szacuje się, że liczba rodzin objętych obowiązkowymi świadczeniami na rzecz rodziny zmniejszy się o ok. 0,2 mln w okresie czterech analizowanych lat.

Ostatni miernik dotyczy zasięgu ubezpieczeń społecznych. Względy demograficzne i gospodarcze decydują, że wskaźnik ten wzrośnie z poziomu 0,59 do 0,62 w 2014 roku.

wysokiej jakości pracy, wzmocnienia integracji oraz solidarności społecznej, zwiększenia mobilności na rynku pracy. Dążąc do efektywnego rozwoju zasobów ludzkich, wysiłki administracji publicznej koncentrują się również na poprawie sytuacji panującej na rynku pracy. W ramach tego zadania tworzone są regulacje ułatwiające osobom niepełnosprawnym wejście na rynek pracy poprzez wspieranie ich aktywizacji

zarobkowej m.in. w formie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, pomocy przy rekrutacji osób niepełnosprawnych oraz monitorowanie pomocy publicznej udzielanej pracodawcom zatrudniającym niepełnosprawnych.

Funkcja 14 wpisuje się w priorytet *Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 14. Rynek pracy	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	1,0	3,0

Na realizację zadań w ramach funkcji 14 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 4,0 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników.

Funkcja 14			
Cel 1: Zwiększenie aktywności zawodowej			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Wskaźnik zatrudnienia	51,1%*	wzrost	52,4%*
2. Współczynnik aktywności zawodowej	56,3%*	wzrost	57,1%*
3. Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec roku	10,9%*	spadek	8,5%*

Funkcja 14			
Cel 2: Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Wskaźnik wypadkowości	8,8	spadek	8,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz (*) Ministerstwa Finansów

W ostatnich latach znacznie poprawiła się sytuacja na polskim rynku pracy. Podstawą takiej oceny jest wyraźny spadek stopy bezrobocia oraz wzrost wskaźnika zatrudnienia. Wskaźnik zatrudnienia, zdefiniowany jako odsetek osób pracujących powyżej 15 roku życia, obrazuje stopień realizacji celu „Zwiększenie aktywności zawodowej”. W latach 2011-2014 wartość miernika wzrosła i osiągnie poziom 52,4% w ostatnim prognozowanym roku.

Stale, choć w zróżnicowanym tempie, maleje liczba osób pozostających bez pracy i jednocześnie zainteresowanych jej podjęciem. To pozytywne zjawisko idzie jednak w parze z niskim odsetkiem osób aktywnych zawodowo. Miarą charakteryzującą to zjawisko jest współczynnik aktywności zawodowej. Oznacza on stosunek liczby osób pracujących oraz bezrobotnych do populacji w wieku powyżej 15 roku

życia. Założono, że jego wartość wyniesie 56,3% w 2011 roku. W kolejnych latach wartość omawianego miernika sukcesywnie wzrosła i prognozuje się, że w 2014 osiągnie 57,1%, co oznacza wzrost o 0,8 p.p.

Stopa bezrobocia rejestrowanego wykazuje tendencję malejącą na przestrzeni 4 lat. Prognozuje się, że wartość tego miernika spadnie o 2,4 p.p. z 10,9 % na koniec 2011 r. do 8,5 % w końcu 2014 r.

Wskaźnik wypadkowości obrazuje zmianę bezpieczeństwa i warunków pracy. Prognozowane wartości tego miernika wykazują pozytywną tendencję spadkową. Wartość tego miernika w perspektywie czteroletniej spada z 8,8 w roku 2011 do 8,5 w roku 2014.

Funkcja 15. Polityka zagraniczna

Funkcja ta związana jest z relacjami Rzeczypospolitej Polskiej z innymi państwami oraz z organizacjami międzynarodowymi. Ważnym elementem jest reprezentowanie i ochrona interesów RP i jej obywateli oraz polskich osób prawnych. W szczególności w ramach funkcji prowadzone są działania polegające na monitorowaniu i analizowaniu sytuacji wewnętrznej i prowadzeniu polityki wobec innych krajów w relacjach

dwustronnych oraz na płaszczyźnie organizacji międzynarodowych w obszarze współpracy politycznej, gospodarczej, humanitarnej, kulturalnej, jak i promocji Polski. Istotną rolę instytucji wpisujących się w daną funkcję jest kreowanie pozytywnego wizerunku kraju, w tym poprzez promocję polskiej kultury, nauki, edukacji i turystyki. Jednocześnie realizowane i finansowane są

działania w celu koordynacji zagranicznej polityki państwa. Funkcja 15 wpisuje się w priorytet *Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki* Strategii

Rozwoju Kraju 2007-2015 oraz priorytet *Pozycja międzynarodowa kraju* Strategii Sprawne Państwo.

Funkcja 15. Polityka zagraniczna	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	1,8	5,2

Na realizację zadań w ramach funkcji 15 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011 – 2014 kwotę 7,0 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników.

Funkcja 15			
Cel 1: Dyplomacja RP w służbie obywatela i innych polskich podmiotów			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Poziom satysfakcji społecznej z działalności dyplomacji (badanie opinii publicznej)	dobra	dobra	dobra
2. Analiza ocen dyplomacji polskiej w środowiskach opiniotwórczych (media, ośrodki naukowo-eksperckie)	dobra	dobra	dobra
Funkcja 15			
Cel 2: Polska w gronie liczących się krajów w stosunkach międzynarodowych			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Liczba osób zajmujących najwyższe stanowiska w UE, NATO, systemie NZ	37	wzrost	40
2. Analiza postrzegania Polski w mediach zagranicznych	dobra	dobra	dobra

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Spraw Zagranicznych

Poziom satysfakcji z działalności dyplomacji RP jest mierzony za pomocą badania opinii publicznej. Ankietowani oceniają satysfakcję na poziomie dobrym. Przyjęto, że w kolejnych latach poziom satysfakcji utrzyma się na niezmiennym poziomie i jego ocena pozostanie dobra.

Wyniki analizy ocen dyplomacji polskiej w środowiskach opiniotwórczych (media, ośrodki naukowo-eksperckie) wskazują na utrzymywanie się ocen na poziomie dobrym. Stan ten powinien być podtrzymany przez kolejne cztery lata.

Liczba osób zajmujących najwyższe stanowiska w UE, NATO, systemie NZ obrazuje wzrost znaczenia Polski w światowej polityce i gospodarce. Wzrost tej liczby jest

wyrazem doceniania wiedzy i kompetencji osób reprezentujących nasz kraj na forum międzynarodowym przez przywódców międzynarodowych. Jest to również odzwierciedlenie postępu cywilizacyjnego Polski, jaki dokonał się w ostatnim dwudziestoleciu. Oczekuje się, że liczba obywateli polskich zajmujących kluczowe stanowiska w ważnych dla światowego porządku instytucjach będzie stale rosła.

Jakościowa ocena obrazu Polski w innych krajach jest przedmiotem analizy postrzegania Polski w mediach zagranicznych. Z analizy wynika, iż kraj nasz jest dobrze postrzegany w tych mediach. Stan ten ma utrzymać się w kolejnych latach.

Funkcja 16. Sprawy obywatelskie

Władza państwowa jest władzą służebną w odniesieniu do realizacji praw obywateli. Władze publiczne wykonują swoje zadania poprzez działania funkcjonariuszy publicznych – zawsze mając na względzie prawa i uzasadnione interesy każdego obywatela.

Konstytucyjnym obowiązkiem władz publicznych jest zapewnienie nienaruszalności, ochrony i poszanowania przyrodzonej i niezbywalnej godności człowieka, która stanowi źródło wolności i praw człowieka.

Funkcja ta obejmuje swym zakresem obszar działalności państwa odpowiedzialny za sprawy organizacji urzędów administracji publicznej oraz procedur administracyjnych, ewidencji ludności, dowodów osobistych i paszportów, rejestracji stanu cywilnego. W ramach tej funkcji wykonywane będą również zadania z zakresu wdrażania e-administracji, w tym szerokopasmowego Internetu. Skupia się również na koordynacji działań związanych z polityką migracyjną państwa oraz wspieraniu Polonii i Polaków

za granicą, w tym wspieraniu polskich instytucji kulturalnych i oświatowych za granicą.

Obszar działalności państwa w ramach omawianej funkcji to również stosunki Państwa z Kościołem Katolickim, innymi kościołami i związkami wyznaniowymi oraz związane z zachowaniem i rozwojem tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz języków regionalnych. W ramach funkcji realizowana jest także działalność na rzecz pożytku publicznego oraz rozwijania dialogu i partnerstwa społecznego.

W funkcję 16 wpisuje się również działalność Samorządowych Kolegiów Odwoławczych, których funkcjonowanie ma zagwarantować poprawę działania

administracji publicznej w odniesieniu do działania organów samorządu terytorialnego.

Funkcja 16 wpisuje się swym zakresem tematycznym w priorytet *Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwo* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015. Zakłada się, że zadania w tej funkcji będą zdefiniowane w Strategii „Sprawne Państwo 2011-2020”.

Funkcja 16 Sprawy obywatelskie	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	1,2	4,4

Na realizację zadań w ramach funkcji 16 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 5,6 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników.

Funkcja 16				
Cel 1: Zapewnienie przysługujących praw obywatelskich przez organy administracji publicznej oraz poprawa obsługi administracyjnej obywatela				
Miernik		2011	2012 i 2013	2014
1. Liczba decyzji administracyjnych zaskarżonych do Sądów Administracyjnych w stosunku do liczby decyzji administracyjnych wydanych ogółem	Cz. 43	43%	stabilny	43%
2. Liczba decyzji uchylających organu II instancji do liczby wniesionych odwołań	Cz. 17	5%	stabilny	5%
3. Liczba skarg zasadnych w stosunku do liczby skarg ogółem	Cz. 17	22%	stabilny	13%
	Cz. 42	6%	stabilny	6%
4. Liczba usług realizowanych drogą elektroniczną w stosunku do liczby usług przyjętych do informatyzacji	Cz. 27	10%	wzrost	20%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

Prognozuje się, że liczba decyzji administracyjnych zaskarżonych do Sądów Administracyjnych w stosunku do liczby decyzji administracyjnych wydanych ogółem w perspektywie czteroletniej będzie kształtować się na stałym poziomie 43%.

Liczba decyzji uchylających organu II instancji do liczby wniesionych odwołań dla części budżetowej 17 utrzymuje się na stałym poziomie 5% w latach 2011-2014.

Prognoza liczby skarg zasadnych w stosunku do liczby skarg ogółem zakłada, że wartość miernika w części

budżetowej 17 zmniejszy się o 9 p.p. w latach 2011-2014 z 22% w 2011 r. do 13% w 2014 r., a w części 42 utrzyma się na poziomie 6%.

Prognozuje się, że liczba usług realizowanych drogą elektroniczną w stosunku do liczby usług przyjętych do informatyzacji w perspektywie czteroletniej podwoi się z 10% w roku 2011 do 20% w roku 2014.

Funkcja 17. Równomierny rozwój kraju

Funkcja 17 wpisuje się w obszar strategicznego zarządzania polityką rozwoju, której celem jest efektywne

wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia

celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Zarządzanie polityką rozwoju wiąże się m.in. z przygotowaniem szeregu dokumentów strategicznych, jak: Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020, Strategii Rozwoju Polski Wschodniej do 2020 roku, Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, aktualizacji Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Ponadto w ramach funkcji 17 realizowane są zadania związane z zarządzaniem, koordynacją i wdrażaniem programów realizowanych w ramach Narodowej Strategii Spójności 2007-2013, Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Mechanizmu Finansowego Europejskiego

Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, innych programów i inicjatyw oraz zadania związane z realizacją projektów finansowanych w ramach tych programów. Programy powyższe współfinansowane są ze środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej pochodzącej z budżetu UE lub pomocy państw członkowskich EFTA. Priorytetowym zadaniem w ramach funkcji jest realizacja projektów mających na celu poprawę konkurencyjności regionów oraz spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej kraju.

Funkcja swym zakresem wpisuje się w priorytet *Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 17. Równomierny rozwój kraju	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	2,2	6,3

Na realizację zadań w ramach funkcji 17 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 8,5 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników.

Funkcja 17			
Cel 1: Efektywne wykorzystanie przez Polskę środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej, w ramach programów zarządzanych lub koordynowanych przez Ministra Rozwoju Regionalnego			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Wartość środków certyfikowanych w ramach programów do wartości alokacji wkładu pomocy zagranicznej na program	31,51%	wzrost	86,91%
2. Wartość środków zakontraktowanych w ramach programów do wartości alokacji wkładu pomocy zagranicznej na program	80,45%	wzrost	105,12%

Funkcja 17			
Cel 2: Efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju - wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Wzrost PKB w porównaniu do roku poprzedniego (rok poprzedni = 100; w cenach stałych; w %)	4,0%*	spadek	3,9%*
2. PKB per capita wg PPS w porównaniu do średniej w krajach UE-27 (w %)	63,3%*	wzrost	67,3%*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego i (*) Ministerstwa Finansów

Wartość środków certyfikowanych w ramach programów do wartości alokacji wkładu pomocy zagranicznej na program wykazuje stały i znaczący wzrost z 31,51% w 2011 roku do 86,91% w roku 2014, czyli spodziewany wzrost wynosi 55,4 p.p. w perspektywie czteroletniej.

Wartość środków zakontraktowanych w ramach programów do wartości alokacji wkładu pomocy zagranicznej na program wykazuje, podobnie jak miernik poprzedni, stałą tendencję wzrostową. Wartość tego miernika na przestrzeni 4 lat wzrasta o 24,67 p.p. z poziomu 80,45 % w 2011 roku, osiągając najwyższą wartość w 2014 roku – 105,12%.

Wzrost PKB w porównaniu do roku poprzedniego (rok poprzedni = 100; w cenach stałych; w %) w 2011 r.

szacowany jest na 4,0 i zmniejszy się do poziomu 3,9 w 2014 r.

Generalnie prezentowane mierniki służą ocenie efektów działań, których zasadniczym celem jest zrównoważony rozwój kraju. Poziom PKB na 1 mieszkańca w przeliczeniu według siły nabywczej (PPP) jest w każdym z województw Polski niższy od średniej unijnej. Jego wartość jest silnie zróżnicowana i waha się od poniżej 40% dla województw „ściany wschodniej” do około 80% w przypadku woj. mazowieckiego, przy czym w tym przypadku jest to efekt uwzględnienia wysokiego poziomu tej relacji dla Warszawy.

W 1999 r. relacja między województwem najbogatszym (mazowieckie) a najbiedniejszym (lubelskie) wynosiła

2,17; w 2003 r. wzrosła do 2,20; natomiast w 2006 r. wynosiła już 2,32. Jest to wynik rosnących różnic pomiędzy obszarami miejskimi a obszarami wiejskimi. Tendencje te utrwala się. Województwa Polski Wschodniej charakteryzują się bowiem najniższym poziomem nakładów inwestycyjnych na jednego

mieszkańca. Zdecydowana większość nakładów inwestycyjnych jest ponoszona w województwach: mazowieckim, dolnośląskim, łódzkim, śląskim i wielkopolskim. Niemal 68% wartości tych nakładów zrealizowały podmioty prywatne.

Funkcja 18. Sprawiedliwość

Funkcja ta obejmuje działalność państwa w zakresie sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez sądy, wykonywania kar ograniczenia i pozbawienia wolności, środków wychowawczych oraz poprawczych orzekanych przez sądy, a także sprawy pomocy postpenitencjarnej.

W obszarze sądownictwa podstawowym celem jest zapewnienie obywatelom konstytucyjnego prawa do sądu. Zasadniczym i niezbędnym warunkiem realizacji tego celu jest zapewnienie profesjonalnych kadr wymiaru sprawiedliwości - według najwyższych standardów europejskich. Ponadto realizowane są działania mające na celu zapewnienie warunków do prawidłowego funkcjonowania sądów, obejmujące m.in. podnoszenie jakości administracyjnej działalności sądów, zapewnienie im odpowiednich warunków lokalowych oraz utrzymanie i rozwój bazy technicznej, ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury informatycznej. W omawianym obszarze prowadzone są przedsięwzięcia, które finalnie mają doprowadzić do zwiększenia dostępności sądów dla obywateli, poprawy jakości orzecznictwa oraz skrócenia czasu postępowań

sądowych i zagwarantowania wszystkim podmiotom rozpatrywania spraw w rozsądnym terminie.

Drugim podstawowym celem w ramach omawianej funkcji, dotyczącym obszaru realizacji orzeczeń sądowych w zakresie wykonywania kary, jest zapewnienie przez państwo bezpieczeństwa społecznego poprzez izolację osób tymczasowo aresztowanych i skazanych na karę pozbawienia wolności oraz resocjalizację wychowanków zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich. W tym aspekcie szczególnie istotnymi elementami są zapewnienie odpowiednich warunków do wykonywania orzekanej przez sądy kary pozbawienia wolności oraz środków wychowawczych i poprawczych, wdrażanie alternatywnych systemów wykonywania kary pozbawienia i ograniczenia wolności oraz podwyższanie standardów funkcjonowania służby więziennej.

Funkcja 18 wpisuje się w priorytet *Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 18. Sprawiedliwość	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	8,8	28,2

Na realizację zadań w ramach funkcji 18 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 37,0 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników.

Funkcja 18			
Cel 1: Zagwarantowanie obywatelom konstytucyjnego prawa do sądu			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Odsetek obywateli pozytywnie oceniających pracę sądów	34	wzrost	37
2. Odsetek spraw, w których uwzględniono skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki	0,019	spadek	0,012
Funkcja 18			
Cel 2: Zapewnienie bezpieczeństwa społecznego poprzez izolację osób tymczasowo aresztowanych i skazanych na karę pozbawienia wolności oraz resocjalizację wychowanków zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. % zaludnienia w zakładach karnych i aresztach śledczych	97	wzrost	99

2. Powrotność wychowanków zakładów poprawczych na drogę przestępstwa

58%

spadek

56,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Sprawiedliwości

Oceny pracy sądów są dość stabilne. Odsetek obywateli pozytywnie oceniających pracę sądów w 2011 roku kształtował się na poziomie 34%. Prognozowane wartości tego miernika na lata 2012-2014 zakładają jego systematyczny wzrost – przyjmuje się, że w 2014 roku odsetek ocen pozytywnych będzie wynosił 37%.

Prognoza miernika odsetek spraw, w których uwzględniono skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w perspektywie czteroletniej zmniejsza się o 0,007 z poziomu 0,019 w roku 2011 do 0,012 w roku 2014.

Wartość miernika % zaludnienia w zakładach karnych i aresztach śledczych w okresie czteroletnim wzrosło o 2 punkty procentowe z 97% w roku 2011 do 99% w roku 2014. W latach 2012 i 2013 wartości te wyniosą odpowiednio 99% i 98%. Prognoza wartości miernika powrotność wychowanków zakładów poprawczych na drogę przestępstwa zakłada systematyczną poprawę, co wyraża się prognozowanym spadkiem wartości miernika na przestrzeni czterech lat z 58% w roku 2011 do 56,5% w roku 2014.

Funkcja 19. Infrastruktura transportowa

Działalność państwa w tym obszarze dotyczy w szczególności modernizacji, budowy oraz utrzymania i ochrony infrastruktury transportowej. W zakresie tym mieści się sieć komunikacji lądowej, transport lotniczy oraz żegluga morska i śródlądowa. Realizowane działania to przede wszystkim utrzymanie i poprawa stanu dróg publicznych, w tym autostrad i dróg ekspresowych, infrastruktury kolejowej oraz lotnisk i portów lotniczych. Podejmowane są także inicjatywy mające na celu poprawę transportu morskiego, żeglugi morskiej i śródlądowej, obszarów morskich oraz portów i przystani morskich.

Wszystkie przedsięwzięcia, umieszczone w funkcji 19, umożliwiają poprawę dostępności komunikacyjnej Polski i połączenie jej z głównymi europejskimi korytarzami transportowymi. Infrastruktura transportowa przyczynia się do poprawy warunków życia obywateli, równomiernego rozwoju regionów kraju, a także podniesienia konkurencyjności polskiej gospodarki poprzez ułatwienie warunków działalności gospodarczej.

W obszarze transportu drogowego, w kontekście dynamicznie rozrastających się metropolii, należy podkreślić działania państwa mające na celu rozwój transportu na obszarach miejskich, co poprawia jakość życia i efektywność pracy użytkowników infrastruktury.

Ważnym elementem polityki transportowej jest również rozwój i poprawa bezpieczeństwa transportu kolejowego i lotniczego. W dłuższej perspektywie czasu będzie to miało istotny wpływ na poprawę atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej. Rezultat tych działań będzie stanowił o ocenie naszego kraju przez kibiców i turystów, już w niedalekiej przyszłości, podczas organizacji EURO 2012.

Funkcja 19 wpisuje się w priorytet *Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 19. Infrastruktura transportowa	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	6,9	22,1

Na realizację zadań w ramach funkcji 19 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 29,0 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników. Poniższe wartości mierników dotyczą infrastruktury drogowej i kolejowej.

Oprócz nakładów ponoszonych z budżetu państwa na rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej wydatki inwestycyjne na te cele realizowane są ze środków Krajowego Funduszu Drogowego, jak też częściowo

z Funduszu Kolejowego. W latach 2011-2013 zaplanowano, że KFD wyda na ten cel 63,3 mld zł, natomiast wydatki Funduszu Kolejowego na infrastrukturę w latach 2011-2014 wyniosą 1,1 mld zł.

Funkcja 19			
Cel 1: Dążenie do zrównoważonego międzygałęziowo rozwoju transportu			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Długość wybudowanych autostrad i dróg ekspresowych	350,5	spadek	57,9

w km			
2. Długość przebudowanych/zmodernizowanych linii kolejowych w km	224	wzrost	450

Funkcja 19			
Cel 2: Poprawa stanu bezpieczeństwa w transporcie			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych na 100 tys. mieszkańców oraz w liczbie bezwzględnej	3 221	spadek	2 610

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Infrastruktury

Polepszenie infrastruktury transportowej to jedno z najważniejszych wyzwań stojących przed naszym krajem. Program budowy dróg ekspresowych, autostrad, zmodernizowanych dróg krajowych należy rozpatrywać w kategorii ogromnego skoku cywilizacyjnego. Począwszy od roku 2009 budowa sieci dróg w Polsce nabiera zdecydowanie szybszego tempa, czego dowodzi wzrost liczby kilometrów oddanych do użytku dróg ekspresowych w 2009 r.

Prognoza długości wybudowanych autostrad i dróg ekspresowych w km przewiduje tendencję wzrostową w latach 2011-2013, a następnie spadkową w 2014 r. Łącznie szacuje się, iż w tym okresie powstanie 1785,3 km dróg ekspresowych i autostrad.

Szacunki długości przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych zakładają w latach 2011-2014 intensyfikację prac w tym zakresie. Przewiduje się, że długość linii kolejowych przebudowanych i zmodernizowanych ze środków budżetu państwa wzrośnie z 224 km na początku okresu do 450 km w roku 2014.

Poprawę stanu bezpieczeństwa obrazuje zmiana liczby ofiar śmiertelnych wypadków drogowych na 100 tys. mieszkańców oraz w liczbie bezwzględnej. Zgodnie z przedstawionymi szacunkami liczba ta powinna systematycznie spadać z poziomu 3 221 w roku 2011 do 2 610 w roku 2014, co daje ok. 19% spadek wartości miernika w perspektywie czterech lat.

Funkcja 20. Zdrowie

Dysponenci odpowiedzialni za realizację tej funkcji dążą do stworzenia sprawnie działającego systemu opieki zdrowotnej, poprawy jego funkcjonowania i co najważniejsze - do poprawy dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej. W dziedzinie publicznej opieki zdrowotnej konieczna jest poprawa jakości świadczonych usług medycznych oraz optymalna alokacja nakładów pieniężnych na infrastrukturę ochrony zdrowia, skutkująca poprawą podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej. Ważne są działania mające na celu promowanie zdrowego trybu życia i profilaktyki.

W ramach funkcji finansowane są z budżetu państwa m. in. świadczenia wysokospecjalistyczne i publiczna służba krwi. Z nakładów na funkcję realizowane są programy zdrowotne oraz ratownictwo medyczne. Do innych zadań należy nadzór nad Narodowym Funduszem Zdrowia, ocena świadczeń opieki zdrowotnej i technologii medycznych, koordynacja polityki lekowej państwa oraz nadzór sanitarno-epidemiologiczny.

Funkcja wpisuje się w dwa priorytety Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015: priorytet *Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej* oraz priorytet *Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki*.

Funkcja 20. Zdrowie	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	8,4	25,5

Na realizację zadań w ramach funkcji 20 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 33,9 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników.

Funkcja 20			
Cel: Zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa poprzez zapewnienie trwałego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, ze szczególnym uwzględnieniem świadczeń ratujących życie			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. Ilość donacji krwi wydanej do lecznictwa	1 058 283	wzrost	1 173 337

2. Liczba wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego spełniająca parametr czasu dotarcia do rzeczywistej liczby wyjazdów w ujęciu procentowym	92%	wzrost	94%

<i>Miernik</i>	2011	2012 i 2013	2014
3. Liczba wykonanych świadczeń wysokospecjalistycznych finansowanych z budżetu państwa na 1 mln mieszkańców	404,8	wzrost	405,2
4. Liczba przeprowadzonych postępowań rejestracyjnych w zakresie produktów leczniczych, wyrobów medycznych i produktów biobójczych	32 062	wzrost	35 103

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Zdrowia

Wskaźnik ilości donacji krwi wydanej do lecznictwa opracowany w Polsce wykazuje stałą tendencję wzrostową. Zaplanowano, iż od 2011 r. ilość donacji krwi w lecznictwie wzrośnie z poziomu 1 058 283 w 2011 r. do 1 173 337 w 2014 roku, co oznacza, że w ciągu kolejnych czterech lat wzrośnie o 115 054 jednostek. Kolejnym prognozowanym miernikiem jest liczba wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego spełniająca parametr czasu dotarcia do rzeczywistej liczby wyjazdów w ujęciu procentowym. Prognozowany jest wzrost tego miernika w poszczególnych latach - osiągnie on poziom 94% w 2014 roku, czyli o 2 p.p. więcej niż w roku 2011. Wzrost

tego wskaźnika oznacza większą skuteczność ratownictwa medycznego. Prognozowana liczba wykonanych świadczeń wysokospecjalistycznych finansowanych z budżetu państwa na 1 mln mieszkańców wskazuje na stały wzrost liczby świadczeń w perspektywie czteroletniej. Wartość tego miernika osiąga najwyższą wartość w 2014 r. i jest o 0,4 p.p. wyższa od wartości w roku 2011. Dane dotyczące liczby przeprowadzonych postępowań rejestracyjnych w zakresie produktów leczniczych, wyrobów medycznych i produktów biobójczych zmieniają się z 32 062 w roku 2011 do 35 103 w roku 2014.

Funkcja 21. Polityka rolna i rybacka

Funkcja ta obejmuje działalność dysponentów w zakresie poprawy konkurencyjności gospodarki rolno-żywnościowej, zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich oraz rynku produktów rybołówstwa. Głównie są to działania państwa mające na celu kształtowanie rozmiarów produkcji rolnej i utrzymanie jej opłacalności, przyspieszanie postępu technicznego i agrotechnicznego warunkującego efektywność rolnictwa oraz wpływające na procesy demograficzne na wsi. W zakresie polityki rolnej i rybackiej działania państwa koncentrują się na tworzeniu odpowiednich warunków dla poprawy konkurencyjności polskiego sektora rolnego, a ponadto wspieraniu rynku produktów rybołówstwa. Działania te w dużej mierze realizowane są dzięki wsparciu środków pochodzących z UE.

Do działań wykonywanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej i Rybackiej zalicza się m.in. dopłaty bezpośrednie dla rolników oraz dofinansowanie przedsięwzięć, w szczególności inwestycyjnych, realizowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, a także w ramach PO „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich

2007-2013”, interwencje na rynkach produktów rolnych i żywnościowych, wspieranie pszczelarstwa, administrowanie mechanizmami WPR na rynkach biopaliw i roślin energetycznych, prowadzenie działań w zakresie restrukturyzacji i dywersyfikacji produkcji cukru, administrowanie obrotem z zagranicą towarami rolnymi. Ponadto z budżetu wspierany jest rozwój produkcji roślinnej i ochrona roślin uprawnych oraz rozwój produkcji zwierzęcej i hodowli zwierząt. Racjonalne gospodarowanie żywymi zasobami wód oraz podniesienie konkurencyjności polskiego rybactwa i przetwórstwa rybnego jest podstawowym celem działalności polityki rolnej oraz rybackiej w zakresie rybołówstwa.

Istotnym elementem polityki żywnościowej, mającym zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania rynku rolnego, jest nadzór nad jakością środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego w miejscach ich pozyskiwania, przetwarzania i składowania.

Funkcja 21 wpisuje się w priorytet *Rozwój obszarów wiejskich* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 21. Polityka rolna i rybacka	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	5,9	17,9

Na realizację zadań w ramach funkcji 21 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 23,8 mld zł. Przy tym poziomie finansowania planuje się uzyskać prognozowane wartości mierników. Kwota ta nie obejmuje wydatków zaplanowanych na realizację zadań w ramach funkcji 21 w rezerwach celowych oraz wydatków na ten cel z budżetu środków europejskich.

Funkcja 21			
Cel 1: Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych			
Miernik	2011	2012 i 2013	2014
1. % wykorzystania limitu środków na płatności bezpośrednie (70% z bieżącej kampanii i 30 % z poprzedniej kampanii)	100	stabilny	100
2. % wykorzystania limitu środków EFRROW na realizację programów rozwoju obszarów wiejskich (narastająco)	49,9	wzrost	95
3. wykorzystanie limitu środków EFR (narastająco w %)	44,27	wzrost	90,07

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Mierniki wpisujące się w funkcję 21 dotyczą procentu wykorzystania limitu wydatków przeznaczonych z funduszy europejskich i współfinansowania krajowego (ujętego w odpowiednich częściach budżetowych i rezerwach celowych) na realizację poszczególnych

programów, działań i operacji. % wykorzystania limitu środków na płatności bezpośrednie (70% z bieżącej kampanii i 30 % z poprzedniej kampanii) będzie stabilny w latach 2011-2014. Pozostałe mierniki będą wzrastać, osiągając w 2014 r. wartości do 100%.

Funkcja 22. Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna

Funkcja Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna obejmuje działania mające charakter wspólny dla zadań realizowanych w zakresie całej części budżetowej lub danej jednostki realizującej poszczególne zadania, których nie udaje się przypisać do żadnego z zadań wyodrębnionych w ramach pozostałych, wcześniej omówionych, 21 funkcji.

Zalicza się tu przede wszystkim działalność związaną z zarządzaniem, koordynacją merytoryczną działalności oraz planowaniem strategicznym i operacyjnym, jak również działania mające na celu zapewnienie

odpowiedniej obsługi administracyjnej i technicznej dysponenta.

Funkcja 22 wpisuje się w priorytet *Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki* Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

Funkcja 22. Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna	Wydatki budżetu państwa (w mld zł)	
	Plan 2011	Prognoza 2012-2014 (łącznie wydatki)
	3,7	11,6

Na realizację zadań w ramach funkcji 22 planuje się przeznaczyć łącznie w latach 2011-2014 kwotę 15,3 mld zł.

Ze względu na charakter funkcji nie prezentuje się mierników.